

Војнопензионерске теме и дилеме

УСКЛАЂИВАЊЕ ПО ПОВОЉНОЈ ФОРМУЛИ

Укупно наплаћени доприноси за пензијско и инвалидско осигурање у периоду од 1. јануара до 30. јуна 2024. године су за 9,57 милијарди виши од планираних Финансијским планом, односно више за 2,41 одсто. Ако постигнуто упоредимо са истим периодом претходне године, у овом полугођу наплаћено је више прихода од доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за 55 милијарди динара, односно за 15,61 одсто, што је веома добар упоредни показатељ.

Приближава се време када ће се надлежни државни органи огласити о усклађивању пензија за ову годину. Основни параметар свакако ће бити стање јавних финансија, односно колико се месечно слива пара у Фонд пензијског и инвалидско осигурања. Упоредивањем приходне и расходне стране у књиговодству, а и још неких одредница, моћи ће да се ближе одреди проценат усклађења.

Недвосмислени је аргумент да позитивна кретања у наплати доприноса, која су евидентна последњих неколико година, настављају се и у овој години, што је одраз стабилне националне економије, непрестаног повећања броја запослених, као и њихових зарада. Ефекат оваквих кретања за пензионере видљив је кроз повећања пензија.

Изворни приходи Фонда ПИО су одраз убрзаног привредног раста, који је у Србији обезбеђен кроз инвестиције и повећање броја запослених у привреди, као и раст њихових зарада, из којих се обезбеђује наплата доприноса за пензијско и инвалидско осигурање.

На основу података Фонда ПИО о броју пријављених на обавезно осигурање, од 2013. године, када је ограничено запошљавање у јавном сектору, до данас, број пријава на осигурање у јавном сектору је смањен номинално за 78.000, а у реалном сектору повећан је за готово 500.000 осигураника. Мере које држава предузима како би оснажила економију доприносе јачању институција система и подижу квалитет живота грађана. Сведочи смо све већег броја привредних субјеката, све већег броја запослених и повећања плата, нарочито у реалном сектору, што се у коначном повољно одражава на пензијски систем. Из овако прогресивне базе створени су услови за повећања пензијских припадљности.

Учешће нето пензија у БДП у 2023. години износило је 9,3 одсто, чиме су се стекли законски предуслови да се пензија усклађује по најповољнијој опцији за кориснике, односно према нето заради и редовно законско усклађивање пензија од јануара 2024. године износило је 14,8 одсто – истакао је директор РФ ПИО Реља Огњеновић.

Аргументи за изнету тврдњу виде се у резултатима који су остварени за првих шест месеци ове године:

Укупно наплаћени доприноси за пензијско и инвалидско осигурање у периоду од 1. јануара до 30. јуна 2024. године су за 9,57 милијарди виши од планираних Финансијским планом,

односно више за 2,41 одсто. Ако постигнуто упоредимо са истим периодом претходне године, у овом полугођу наплаћено је више прихода од доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за 55 милијарди динара, односно за 15,61 одсто, што је веома добар упоредни показатељ – закључио је директор Огњеновић.

Умају ове године усвојен је извештај о материјално-финансијском пословању Фонда ПИО за 2023. годину. Током прошле године спровођене су активности на повећању ажурности и ефикасности у раду, на континуираном подизању квалитета у пружању услуга осигураницима и корисницима права путем правременог и законитог извршавања редовних послова, унапређења информационог система Фонда и повећања његове сигурности, као и информисањем грађана о правима из ПИО – изјавио је др Александар Милошевић, заменик директора РФ ПИО.

Говорећи о најважнијим показатељима рада Фонда у 2023. години, он је истакао да су планиране активности и циљеви Фонда остварени у оквирима планираних прихода и расхода који су утврђени Финансијским планом за 2023. годину. Приходи од доприноса су остварили учешће од 79 одсто, док трансфери из буџета чине 19,9 процената. Остварени приходи и примања виши су од извршених расхода и издатака за 1,2 милијарде динара.

Исплата права из пензијског и инвалидско осигурања вршена је редовно, пензије и накнаде корисника од исплате за јануар 2023. године увећане су за 12,1 одсто и додатно од исплате за октобар 2023. године за 5,5 одсто, а свим корисницима је у новембру исплаћена једнократна новчана помоћ у висини од 20.000 динара.

Првим ребалансом Финансијског плана, који је усвојен крајем августа 2023. године, обезбеђена су средства за додатно усклађивање пензија и накнада у висини од 5,5 одсто од исплате права за октобар, а укупан буџет Фонда повећан је на 911,4 милијарде динара. Корисницима су за 2023. годину примања увећана укупно за 18,3 процента, а новчани износ као увећање уз пензију се од октобарске исплате исплаћивао корисницима чија висина пензије износи до 51.618,14 динара. Другим ребалансом Финансијског плана обезбеђена су средства за исплату једнократне новчане помоћи корисницима у висини од 20.000 динара почев од 30. новембра 2023, као и средства за реализацију великог про-

јекта који је отпочео претходне године – Пензионерска картица нове генерације.

Укупни приходи и примања Фонда у 2023. години остварени су у износу од 944,3 милијарде динара. Приходи од доприноса су, и након усвојеног ребаланса, били виши од планираних. У односу на 2022. годину, остварени доприноси су виши за 10,3 одсто, односно 68,8 милијарди динара, што је значајан раст имајући у виду да је стопа доприноса за ПИО од 1. јануара 2023. године смањена са 25 на 24 процента. Учешће трансфера из буџета у финансирању Фонда смањено је са првобитно планираних 20,6 на 19,9 одсто. Када би се изузела разлика која је надокнађена за исплату једнократне помоћи корисницима, трансфери из буџета би спали на 13,5 процената – објаснила је Бојана Поповић из РФ ПИО.

Укупни расходи и издаци Фонда у 2023. години извршени у износу од 943,1 милијарду динара. Од тога је за права из ПИО утрошено 917,9 милијарди динара, а у односу на 2022. ови расходи су виши за 20,4 одсто. У 2023. години остварени приходи и примања виши су од извршених расхода и издатака за 1,2 милијарде динара.

Фискални савет РС указује да буџет предвиђа умерено смањење фискалног дефицита без крупнијих промена у фискалној политици. Буџетом за 2024. планиран је дефицит Републике од 197 млрд динара, тј. 2,2% БДП-а. Оволики фискални дефицит (од скоро 1,7 млрд евра) јесте и даље превисок за Србију, на шта указује и формула из фискалних правила. По њој би одговарајући ниво буџетског дефицита Србије требало да буде испод 1,5% БДП-а. Ипак, буџетом за 2024. направљени су одређени помаци у добром смеру.

Планирани буџетски дефицит у 2024. нижи је од оног који се предвиђа у 2023. години (2,8% БДП-а), а током 2024. очекује се и даље смањивање учешћа јавног дуга у БДП-у (са 53,3% на 51,7%). Дакле, иако се у 2024. још увек неће потпуно достићи најважнији фискални циљеви, јавне финансије постављају се на добру путању да се они остваре у 2025. години. Из угла појединачних фискалних политика, буџет за наредну годину не доноси велике промене. До поменутог, умереног умањења буџетског дефицита у односу на 2023. доћи ће се готово по аутоматизму, а не услед нових мера фискалне политике.

Под одређеним условима, како оцењује Фискални савет, буџет за 2024. могао би се ипак оценити као економски добар.

Звонимир ПЕШИЋ

На почетку академије одата је пошта свим погинулима

Свечаност у Нишу

У ЧАСТ ХЕРОЈА СА ПАШТРИКА

У официрском дому у Нишу одржана је Свечана академија у част хероја са Паштрика. Скупштина града Ниша била је домаћин ове манифестације.

Гости Свечане академије били су представници града Ниша, градоначелница Драгана Сотировски, председник Скупштине града др Бобан Џунић, представник МО бригадни генерал мр Горан Момчиловић, командант Копнене војске генерал-потпуковник Милосав Симовић, државни секретар Дејан Антић, преживели борци херојске 549. мтбр, чланови породица погинулих припадника бригаде, представници УВПС Ниш, борачких и других патриотских удружења града Ниша.

Битка на Паштрику била је одлучујућа за крај рата, а завршила се потписивањем Кумановског споразума. Кроз сећање на борце деценијама нас воде речи генерала Божицара Делића: „Нема назад, иза је Србија“.

Бригадни генерал Стојан Коњиковац, који је био командант истуреног командног места током битке на Паштрику, говорио је о детаљима како су изгледали месеци борбе и неизвесности на Паштрику. Он је у излагању истакао да борци са Паштрика заслужују да добију свој булевар у Нишу.

„Поднели смо иницијативу да једна улица или булевар добије назив Хероја са Паштрика. Херојска призренска бригада дала је огроман допринос уређењу отаџбине током 1998. и 1999. године. Узимајући у обзир да је култура сећања од непроцењивог значаја, надамо се да ће наша иницијатива заживети“, рекао је Коњиковац.

„Иницијативу да једна улица или булевар понесе назив Хероја са Паштрика поднели смо из разлога што се мало говори о епској битци на Паштрику. То је наставак

Битке са Кошара, с тим што је у овој битци, која је била једна од највећих што је водила наша војска, вишеструко надмоћнији непријатељ покушао продор дримско-косовским правцем са циљем да за свега неколико сати до два дана овлада тим простором и заузме Призрен, како би разбио одбрану Приштинског корпуса“, навео је Владица Ђорђевић капетан у пензији, припадник бивше 549. мтбр и делегат Удружења херојске бригаде у Нишу.

На свечаној академији су се обратили присутнима градоначелница града Ниша Драгана Сотировски и генерал у пензији Мирко Старчевић, помоћник команданта 3. армије за морал, који је обилазио јединице на Косово и Метохију за време рата 1999. године. Одборници Скупштине града Ниша, 21. маја 2024. године дали су зелено светло да Јадранска улица поред Нишке тврђаве постане Улица хероја са Паштрика. На тај начин је парламент града Ниша прихватио иницијативу представника херојске 549. мтбр.

„Ово је својеврстан историјски час, који ће нам омогућити да од директних учесника у борби пре 25 година чујемо истину коју не смемо да заборавимо. НАТО пројектили су донели страдања, недужне војне и цивилне жртве“, рекао је председник Скупштине града и домаћин ове манифестације Бобан Џунић.

На Паштрику је погинуло 26 припадника 549. мтбр, док је рањено њих 126.

Посебно свечану ноту академије дао је наступ Вокалне групе *Константин*, која је извела неколико родољубивих песама, а публика певала са њима. „Ој Косово, Косово“ орило се у официрском дому у част хероја са Паштрика.

Зоран Јашовић

Централна државна церемонија обележавања Видовдана

УГАОНИ КАМЕН НАРОДА

Централна државна церемонија полагања венаца и одавања почасти косовским јунацима, поводом обележавања великог празника – Видовдана, одржана је на Тргу косовских јунака у Крушевцу.

Церемонији, коју је предводио председник Владе Републике Србије Милош Вучевић, присуствовали су министар одбране Братислав Гашић, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић, министри у Влади Србије, чланови колегијума министра одбране и начелника Генералштаба и бројни грађани.

Венце крај Споменика косовским јунацима положили су председник Владе Вучевић, министар Гашић и генерал Мојсиловић.

Том приликом, председник Владе Вучевић поручио је да се данас обележава један од најважнијих датума Србије и српског рода – Видовдан.

- Видовдан је дан када се преплићу прошлост, садашњост и будућност. Видовдан је угаони камен наше културе и националног идентитета. Видовдан је подсетник на кључне тренутке искушења кроз које смо као народ прошли у историји. Судбоносни 28. јун није само датум у неком календару, већ моменат који симболизује отпорност, пожртвованост и оно све што је добро у нама. Видовдан је јавна исповест колективног сећања, која опомиње и буди, храбри и бодри, крепи и учи – рекао је председник Владе Вучевић и поручио да се на данашњи дан сећамо многобројних мученика који су пали за отаџбину, род и веру.

Високи званичници приликом полагања венаца

Из Удружења породица палих бораца

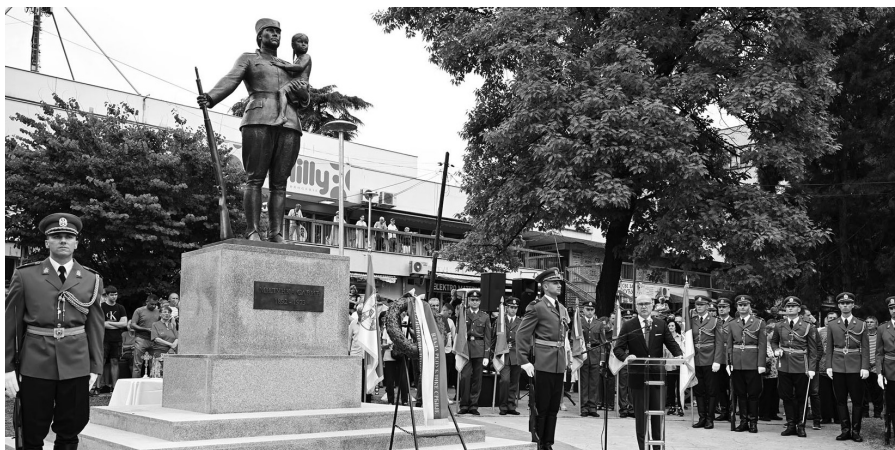
ВИДОВДАН У ПОЖАРЕВЦУ

О Видовдану ове године Удружење породица палих бораца рата од 1990 године Републике Србије по плану и програму сарадње са МО и ВС за 2024 год. обележено је 20. дружење породица палих бораца и припадника Војске Србије дружењем у Пожаревцу.

У цркви Св. Архангела Михаила и Гаврила чланови Удружења присуствовали су литургији и молебану за погинуле браниоце отаџбине.

Полагање венаца На спомен-обележје „Слобода“ погинулима у ратовима од 1991 до 1999 године.

Заменик градоначелника Пожаревца Предраг Мијатовић примио је представнике Удружења и задржао се са њима у пригодном разговору. Председница удружења Добрила Копривица захвалила на гостопримству и представницима града уручи-

Трајно ће бити сачувана успомена на Милунку Савић

Откривен споменик Милунки Савић

ХЕРОИНИ ЗАХВАЛНА СРБИЈА

У Београдској Општини Вождовац 27. јуна откривен је и освешћен споменик хероини Милунки Савић. Том догађају присуствовали су председник Владе Милош Вучевић, министар одбране Братислав Гашић и министар културе Никола Селаковић.

Након освешћења споменика, премијер Вучевић венац је положио у пратњи министра Гашића и Селаковића.

Обраћајући се присутнима, премијер Вучевић истакао је да је Први светски рат представљао време страшног суда, голготе, али и васкрса српског народа.

У вртлогу сурове борбе, поред мушкарца на бојно поље смело су ступиле неустрашиве Српкиње. Њихова храброст, пожртвовање и несебичност оставили су дубок траг у војној историји. Док су њихови мужеви, браћа и очеви били у рововима, наше жене су преузеле на себе терет одржавања породице и целог друштва. Постале су стожер породице, села и нације. Њихова снага и одлучност су биле видљиве у свим сферама живота – у импровизованим болницама, али и на бојним пољима. Неуморно су неговале рањене и болесне пружајући им утеху и наду у оздрављењу – истакао је премијер Вучевић.

Он је подсетио да су бројне Српкиње исписале нове стране историје, а једна од њих била је и Милунка Савић.

Захвално српство данас се сећа ове неустрашиве ратнице. Престони град Београд постављањем овог споменика враћа мали део дуга жртви и херојству Милунке Савић – рекао је председник Владе и нагласио да ће њен ратни подвиг служити будућим поколењима као пример јунаштва, пожртвовања и љубави према слободи и народу.

Споменик су освештали епископ хвостански Алексеј и свештенство Српске православне цркве. Церемонији су присуствовали припадници Министарства одбране и Војске Србије, представници Града Београда, локалне самоуправе, представници бораčkih удружења, као и потомци Милунке Савић.

Споменик је дело два вајара, Зорана Ивановића и Јелене Атанасковић, чиме су Милунку Савић трајно сачували од заборавља.

Српска хероина Милунка Савић борила се у балканским и Првом светском рату и била четири пута рањавана у борбама за слободу отаџбине. Постала је најодликованија жена Великог рата. Милунка Савић носилац је седам одликовања, међу којима су војничка златна Карађорђева звезда са мачевима, Златна медаља за храброст „Милош Обилић“ и Орден Легије части.

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у априлу

ДРУГ ДРУГУ

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи, Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор, на седници одржаној 30. априла 2024. године, размотрио је захтеве достављене у априлу 2024. године и донео одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника, ОпОр Панчево ММ: 40.000,00 – по члану 25.453,42 динара;
 ОпОр Зајечар МД: 50.000,00 – по члану 9.088,39 динара;
 ОпОр Зајечар ТМ: 35.000,00 – по члану 24.296,66 динара;
 ОпОр Земун ГД: 40.000,00 – по члану 22.510,84 динара;
 ОпОр Земун РВ: 32.000,00 – по члану 22.052,12 динара;
 ОпОр Раковица СД: 40.000,00 – по члану 13.955,41 динара;
 ОпОр Ниш РД: 40.000,00 – по члану 24.744,66 динара;
 ОпОр Прокупље КД: 32.000,00 – по члану 20.173,90 динара;
 ОпОр Ваљево: 32.000,00 – по члану 16.465,66 динара;

Б) Здравствено збрињавање

ОпОр Земун ТМ: 35.000
 ОпОр Прокупље КГ: 20.000
 ОпОр Крушевац ВД: 25.000
 ОпОр Нови Сад ШМ: 30.000
 ОпОр Земун ДС: 25.000
 ОпОр Чачак ММ: 35.000
 ОпОр Зајечар АСП: 25.000
 ОпОр Ниш ММ: 25.000
 Новчана средства су на текуће рачуне уплаћена 8. маја. Захтеви који буду достављени од 1. до 31. маја, биће решавани почетком јуна 2024. године.

Извршни одбор

ла књигу „Рушење Југославије и страдање српског народа“.

У ЦО КоВ касарна „Генерал Павле Јуришић Штурм“ у Пожаревцу минуто ћутања одата је пошта погинулима браниоцима отаџбине. Потом је организован обилазак Споменице, где је на занимљив

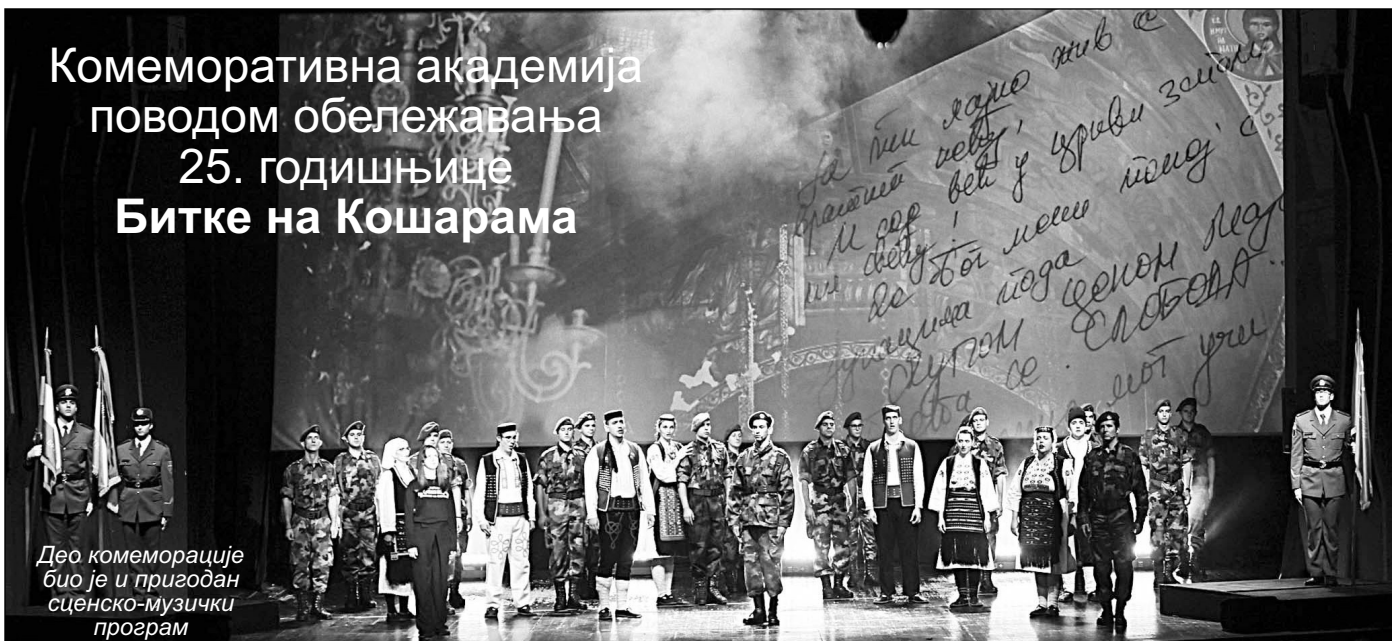
начин приказана историја касарне и јединаца које су лоцирале у њој. Чланове породица погинулих примио је пуковник Душко Јовића. Њему је такође уручена пригодна књига.

Потом је посећен Народни музеј у Пожаревцу. Кустос је провео госте кроз просторије те установе, обавестивши их о историји музеја и поставкама, археолошким предметима праисторијске, античке, виминацијумске и средњовековне збирке.

Заједничка фотографија чланова породица погинулих

Д. К.

Комеморативна академија поводом обележавања 25. годишњице Битке на Кошарама

Део комеморације
био је и пригодан
сценско-музички
програм

У ГЕНИМА НАРОДА БОРБА ЗА СЛОБОДУ

Комеморативна академија поводом обележавања 25. годишњице битке на Кошарама одржана је 14. јуна у Београду. Обележавању годишњице присуствовали су начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић и чланови колегијума министра одбране и начелника Генералштаба.

Обраћајући се присутнима, изасланик председника Републике Србије Александра Вучића председник Владе Милош Вучевић истакао је да је историја наше отаџбине препуна примера храбрости људи који су бранили част, огњиште и животе нејаких од напада разних освајача. Он је рекао да се ретко поставља питање шта би се десило да јунаци са Кошара нису учинили херојско дело у одбрани своје земље.

- Да ли бисмо данас имали овакву Србију какву имамо, да ли бисмо имали слободу и колико наших сународника, градова, цркава и манастира би страдало? Само замислите шта би са нама било да није било овог непробојног бедема наших синова на Кошарама – рекао је Вучевић.

Председник Владе нагласио је да је НАТО агресија из 1999. године доказала да је наше друштво у часу смртне опасности способно да окупи све своје снаге за одбрану домовине.

- И то је тај ген, недокучив и без преједана. Тај ген и даље води овај народ, окупља га онда када мисле да је разједињен, уједињује га онда када силни мисле да су нас поделили и победили тај ген љубави према слободи. НАТО савез је 1999. године започео нелегалну, бруталну и немилосрдну агресију која је урушила међународни јавни поредак. Последице ове једностране акције осећа данас читав свет – рекао је премијер

Вучевић и нагласио да су тада млади регрути били у епицентру сукоба, који је захтевао надљудску издржљивост и храброст.

Премијер Вучевић рекао је да су хероји са Кошара положили своје животе ради одбране отаџбине и тиме показали ултимативну љубав према држави и свом роду.

- Прошло је четврт века од овог страшног боја. Како године пролазе њихов подвиг не бледи, већ је све већи и већи, јер захваљујући њима нанет је страшан удар неправди која се тад надвила над овим делом света. Српски војник је читавом свету показао како се бори за слободу. Важно је да сећање на ту ратну годину постане саставни део моралног и духовног система вредности и данашњих и будућих генерација. И то ће бити подстрек за јачање истинских вредности – рекао је председник Владе.

Том приликом, он је истакао да ће слободна Србија славити најзаслужније за своју слободу и неће дозволити да се потисну најбољи.

- Ми ћемо градити сећања на најбоље од нас који су дали све за Србију. Исказано херојство у одбрани отаџбине данас је симбол националног поноса и темељ идентитета будућих нараштаја. Ваши ратни подвизи преносиће се кроз генерације, служећи као пример чојства и јунаштва код будућих војника – нагласио је председник Владе и додао да Србија враћа свој идентитет, а један од битних његових чинилаца је обавезно служење војног рока, јер „Србин и војник су готово увек били синоними“.

У име бораца са Кошара обратио се пуковник у пензији Душко Шљиванчанин, ратни командант 53. граничног батаљона приштинског корпуса 3. армије Војске Југославије, који је

рекао да је четврт века довољна временска дистанца да се може извршити анализа догађаја који су претходили агресији, као и оних у току и након агресије, с војног, политичког и геостратегијског аспекта.

- Стање на тој граници је увек било стање ни рата ни мира. Битке на Кошарама и Паштрику су симбол одбране од НАТО агресије. До момента потписивања Кумановског споразума ниједан страни војник није крочио на тло Косова и Метохије. Одбраном државне границе омогућили смо услове за преговоре нашем државном руководству и Резолуцију 1244 – рекао је пуковник у пензији Шљиванчанин.

Синди Иванковић, ћерка мајора Војске Југославије Крунослава Иванковића, погинулог на караули Кошаре 14. априла 1999, обратила се у име породица погинулих бораца, славних хероја са Кошара рекавши да себе сматра живим сећањем на свог оца.

- Живот се наставио, тако ни комеморације, ни обележавања годишњица, ни књижевне вечери мени не могу заменити тату, али када чујем да се о њему и свим тим храбрим људима прича мени је пуно срце. За мене је данашњи догађај више од дужности и традиција, то је мој живот. Без осуде и критике имам свој сан о слободи и миру, да мислимо другачије, да усвајамо различита знања и вештине, да то постане наше гориво за очување сећања и традиције – рекла је Иванковић.

Борбе на Кошарама трајале су 67 дана, до 14. јуна 1999, када се Војска Југославије, после Кумановског споразума, повукла с Косова и Метохије.

Откривен споменик потпоручнику
Леовцу у Пљевљима

ХЕРОЈИ СЕ НЕ ЗАБОРАВЉАЈУ!

Споменик ће учинити да се велико дело не заборави

Делегација Министарства одбране Србије одала је пошту хероју са Кошара

Свечаности откривања споменика присуствовао је велики број грађана

Споменик хероју са Кошара потпоручнику Предрагу Пеђи Леовцу откривен је 28. јуна у Пљевљима. Том догађају присуствовали су председник Владе Републике Србије Милош Вучевић, делегација Министарства одбране и Војске Србије и амбасадор Републике Србије у Црној Гори Небојша Родић, који су потом положили венце крај споменика.

Делегацију Министарства одбране и Војске Србије предводио је вршилац дужности секретара Министарства одбране Небојша Николић, а у њеном саставу били су начелник Управе за односе са јавношћу бригадни генерал доц. др Михаило Зоговић и заменик командира карауле Кошаре и саборац потпоручник Саша Радојевић.

Откривању споменика и полагању венаца присуствовали су чланови породице Леовац, пријатељи, грађани, саборци, представници Културног центра „Предраг Пеђа Леовац“ и Општине Пљевља.

Епископ милешевски Атанасије уручио је породици Леовац Орден Белог анђела Српске православне цркве. Потпоручник Војске Југославије Предраг (Мила) Леовац рођен је 20. децембра 1975. године у Пљевљима у Црној Гори. Завршио је Војну академију Копнене војске, смер пешадија. Током борбених дејстава на Косову и Метохији налазио се на дужности командира вода у 53. граничном батаљону. Погинуо је у борби против албанских терориста 14. априла 1999. године, у рејону села Кошаре код Ђаковице. Одликован је Орденом за заслуге у областима одбране и безбедности првог степена. Ове године, на обележавању 25 година од погибје потпоручника Леовца, његовој породици уручена је Златна плакета Министарства одбране Републике Србије.

Са 9. седнице Главног одбора Скупштине УВПС

ПОВЕЋАЊЕ БРОЈА ЧЛАНОВА КАО ТРАЈНА ОБАВЕЗА

Тренд смањења броја чланова због природног одлива незнатно је смањен, што указује да треба истим жаром наставити активности усмерене на ојачање редова корисника војних пензија. Добро осмишљене и планске активности, уз ангажовање ауторитативних чланова и у сарадњи са јединицама Војске Србије могу значајније да допринесу остварењу циља.

Потребно је зато стално водити кампању за пријем нових чланова и да то буде сталан задатак

У Хорској сали Дома ВС 27. јуна одржана је редовна седница Главног одбора Скупштине УВПС. Скупом је председавао Љубомир Драгањац, председник Удружења. На дневном реду су, осим усвајања записника са претходне седнице и Извештаја о раду, били (1) Анализа бројног стања чланства и предузимање мера за пријем нових чланова; (2) Информација о Правилнику о решавању стамбених потреба корисника војних пензија и (3) Стање и проблеми у здравственој заштити војних пензионера

Удружење војних пензионера Србије, између две седнице Главног одбора, је решавало текућа статусна питања од значаја за чланство Удружења и кориснике војних пензија. Многи појединачни захтеви војних пензионера и захтеви општинских - градских организација који су достављени, а у везани са статусним питањима, правовремено су решавани и достављани на реализацију.

Председник УВПС Љубомир Драгањац је обавио разговор са директором Фонда за СОВО Раданом Костићем о изради и дистрибуцији електронских здравствених књижица.

Делегација УВПС, са председником УВПС на челу, присуствовала је редовној седници Скупштине Удружења војних пензионера у Републици Српској и положила венац на спомен-обележје народном хероју Милану Тепићу у његовом родном месту.

Председник УВПС је присуствовао обележавању 10-годишнице сарадње ГрОрг УВПС Нови Сад и Регионалне асоцијације војних кадрова у резерви и пензији Темишварског округа – Румунија, чиме је као главни гост догађај подигао на значајно виши ниво. Сарадња је позитивно оцењена и договорено унапређење будућих односа.

У јеку седница скупштина

У ОпОрг УВПС Нови Београд, Земун, Раковица, Чукарица, Палилула, Звездара, Обреновац и Параћин и у ГрОрг УВПС Сремска Митровица, Зрењанин, Ниш и Краљево одржане су редовне седнице скупштина. Сви скупови су добро организовани и на њима је био присутан председник УВПС или неко од чланова ИзОД ГлОд.

Од претходне седнице Главног одбора, Извршни одбор је у континуитету наставио са ангажовањем на квалитетном пружању здравствене заштите војним осигураницима.

Практична примена одлука донетог Закона (закон о документацији у области здравства...) и подзаконских аката (Одлуке о здравственој картици и рецептима) већ је почела у неким срединама.

Како би дошли до поузданих и конкретних чињеница у реализацији њихове примене, председник УВПС затражио је актом извештај основних организација о приме-

ни новина у њиховим срединама, а и свим важним елементима реализације здравственог збрињавања.

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи у Удружењу војних пензионера Србије, Удружење је материјално најугроженијим и тешко болесним члановима додељивало једнократну социјалну и хуманитарну помоћ. Од 1. марта до 31. маја 2024. године помоћ је додељена за 66 члана Удружења и исплаћен износ од 1.984.000,00 динара, или у просеку око 30.000 динара. Од 1. јануара до 31. маја додељено је 107 помоћи или у просеку 21 у месецу и подељено 3.330.000 динара или око 31.000 динара по појединцу. Није било приговора на доделу ове помоћи.

Захтеви достављени до 31. маја 2024. године су решени и исплаћени, написана решења о признавању права на помоћ и достављена општинским-градским организацијама.

Добра организација и упорност

Проблем пријема нових чланова разматран је и на прошлој седници ГлОд. Тада је закључено да је то стални задатак и да непрестано треба потенцирати и предузимати мере на пријему. На прошлој седници анализирано је стање чланства и кретање чланова и војних пензионера од 1. јануара

Пријему нових чланова посвећено је највише пажње

2016. до 31. децембра 2023. године.

Да се не би понављало оно што је претходно седници и подаци дати у информацији за ту седницу, изнето је стање од 1. 1. 2024 до 31. 5. 2024. године.

Корисници војних пензија добровољно приступају у Удружење, како је и прописано чланом 7. Статута Удружења. Поред војних пензионера, члан Удружења може да буде и почасни члан, а могу да приступе и струковна удружења и институције других облика организовања војних пензионера у својству колективног члана, ако прихватају Програм и Статут Удружења. И поред више облика организовања војних пензионера и могућности да приступе Удружењу, у последње време пријем нових чланова у Удружењу све је мањи а одлив све већи, посебно природним путем.

Од 2016. године број чланова Удружења се стално смањује, али опада и број војних пензионера. Удружење је 2016. године имало 25.507 чланова, а на крају 2023. године 15.656 а војних пензионера 2016. године је било 39.830, а 2023. године 32.035. Од 2016. године број чланова Удружења се процентуално стално смањивао у односу на број војних пензионера, са 64,10%, на 48,8% колико је било крајем 2023. године.

У 2024. години број чланова Удружења се и даље смањује али и војних пензионера. Од 1. јануара до 31. маја 2024. године, за пет месеци у 2024. години у Удружењу је мање 307 чланова или у просеку око 61 месечно. Крајем 2023 у Удружењу је било 15.656 чланова а 31. маја 2024. године 15.349 чланова.

Од 1. јануара 2024 до 31. маја 2024. године Удружењу је приступило 76 нових чланова или у просеку 15 у једном месецу, а самостално је иступило 24. члана или у просеку пет у једном месецу. Примљено је у Градској организацији Нови Сад 31; ГрОр Ниш 12; ГрОр Нови Београд 4; ОпОр Прокупље 4, Панчево – 4, а остале организације повећале су бројно стање за од 1 до 2 нова члана.

Јачи смо, ако нас је више

Крајем 2023. године било је 32.035 војних пензионера, а 30. априла 2024. године 31.776 пензионера, што је мање за 259 војних пензионера или у просеку 65 мање у једном месецу (према последњим објављеним подацима Дирекције РФ ПИО).

На основу наведених података, препоручује се општинским - градским организацијама, а и члановима Главног одбора да на погодан начин ступају у контакте са војним пензионерима, који нису чланови Удружења, и сугеришу да приступе Удружењу. Тим пензионерима указати да се приступањем Удружењу, стварају веће могућности у остваривању права и интереса из области пензијског, инвалидског и здравственог осигурања, социјалне заштите, стамбеног збрињавања и могућности доделе једнократне социјалне и хуманитарне помоћи. На тај начин пензионер, као члан Удружења, има одређену корист од Удружења а тиме и само Удружење.

Потребно је зато стално водити кампању за пријем нових чланова и да то буде сталан задатак. По могућности штампати флајер о Удружењу војних пензионера Србије са информацијама које пружа Удружење, тако да буде привлачан за оне који су у пензији и оне што одлазе у пензију. На сваком скупу говорити о материјалном положају пензионера, статусним питањима, здравственом обезбеђењу, организацији спортских и културно-уметничких активности и гарантовати правну заштиту пензионера. Сагледати и могућности организације посете јединицама којима су припадали војни пензионери као и друге активности од значаја за војне пензионере. Што је Удружење бројније, већа је претпоставка да ће бити остварена наведена права. Зато, се препоручује и члановима Главног одбора да у разговору са председницима општинских и градских организација сагледају стање и проблеме пријема нових чланова и шта би требало и које мере предузети, а ако треба и стимулативне, да пензионери који нису чланови Удружења приступе Удружењу и да на седници Главног одбора изнесу предлоге и искуства.

Од градских и општинских одбора се захтева да благовремено ступе у контакт са командама јединица Војске Србије, како би благовремено сазнали ко од њихових припадника и када одлази у пензију, како би се са тим старешинама угодно време и место организовали разговори да би им се предочили benefiti учлањења у УВПС.

Станови и даље Гордијев чвор

У срединама где постоје домови ВС веома су широке могућности укључивања

чланова у културно-образовне и културно-уметничке активности. Прилика је то и за дружења војних пензионера. Међу члановима постоје и они који су као активне старешине стварали програме, па би било добро да се активирају и допринесу ширењу активности за војне пензионере и чланове њихових породица.

Показало се веома делотворним организовање једнодневних или вишедневних излета. Осим културно-историјских значајности, војни пензионери одлазе у природу где се друже. На тим путовањима се учвршћују другарство и пријатељство, а прилика је и да се размене ставови у вези са активностима њихове организације.

Актуелну ситуацију у вези са стамбеним обезбеђењем представио је председник извршног одбора ГО УВПС зоран Вучковић. Навео је да је још 1.800 војних пензионера без икаквог стана, а да њих 1.400 немају у потпуности решено стамбено питање. Стамбено обезбеђење у односу на претходни период није се променило, па самим тим није било ни промене на ранг-листама.

Систем одбране више не гради станове, а то чини Влада Републике Србије, при чему се подела врши по принципу „брзи прсти“, чиме нису задовољни војни пензионери. Систем који је дуго грађен, изражен кроз Правилник за доделу станова, преко ноћи је стављен ад акта, а уведена је лутријска пракса. Део војних пензионера решио је стамбену ситуацију путем доделе бесповратног кредита од 30.000 евра у динарској противвредности.

Председник Надзорног одбора Миле Глумац подвукао је чињеницу да је недавно председник Александар Вучић навео да ће и станови који се граде у оквиру изложбе „Експо 27“ бити додељени припадницима служби безбедности, што се односи и на војне пензионере. Председник је такође казао да ће бити преиспитана пракса доделе станова по принципу „брзи прсти“. Глумац је подржао иницијативу да се према „брзим пристима“ определи Уставни суд Србије.

Све популарнија

„Олимпијада трећег доба“

Члан Извршног одбора ГО УВПС Славољуб Сталетовић, говорећи о здравственој заштити корисника војних пензија, навео је да је ситуација боља, али да још увек има средина у којима проблеми нису решени. У неким срединама изражен је недостатак лекара и средњег медицинског кадра, понегде су уређаји застарели, а у неким местима се чека превише дуго за наплату путних трошкова.

У организацијама УВПС све је популарнија „Олимпијада трећег доба“. Неколико општинских одбора већ је делегирало екипе на претходним такмичењима, па чине припреме за овогодишње. Како је закључено, учиниће се напори да УВПС убудуће учествује равноправно са организацијама цивилних пензионера.

Предстоје летњи месеци у којима се по правилу редукују активности општинских и градских организација. А онда већ првих дана септембра крећу активности по којима су војни пензионери препознатљиви. Током септембра биће одржана нова седница Главног одбора Скупштине УВПС.

**3. Пешић
О. Поповић**

Свечана седница Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије

УНАПРЕЂЕН УГЛЕД У ЗЕМЉИ И ИНОСТРАНСТВУ

Тежиште у раду Клуба усмеравано је на неговање културе сећања, подсећање на борбу наших предака за слободу, очување и јачање суверенитета Србије, а посебно на отпор у одбрамбеном рату 1999. године. Клуб сарађује са удружењима истих опредељења, а развијена је и међународна сарадња са сличним организацијама.

Скupu се обратио председник Клуба др Лука Кастратовић

У свечаној сали Дома ВС у Београду 12. јуна одржана је свечана седница Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије, посвећена дванаестогодишњици рада Клуба. Тим поводом реферат је поднео председник др Лука Кастратовић, генерал-мајор у пензији.

„Деветнаесту годишњицу оснивања Клуба обележавамо у сложеним условима, у околностима урушеног система вредности, у време великих притисака на Србију и српски народ, у доба „агресије после агресије” 1999. године, у условима када моћници Запада, управо они који су извршили агресију 1999. године, хоће да нас прогласе геноцидним.

А протерали су Србе са вековних огњишта и данас хоће да протерају преостале Србе са Космета, да нам отму део територије, да укину Републику Српску. И ту се не би зауставили. Ни први ни последњи пут у историји!

Учесници смо свих тих догађаја и, заједно са грађанима и државним руководством, показали свету да народ који се бори за слободу не може бити поражен, што нам не могу опростити.

Клуб је удружење добрих намера према Држави и Војсци и на располагању за услуге по питањима организације Војске и система одбране, као и ангажовање у одређеним кризним (ако затреба и у ратним) ситуацијама, у складу са проценама и потребама МО и ГШ ВС. Чланови Клуба су генерали – адмирални који су обављали највише дужности у Војсци: начелника ГШ Војске Југославије и Србије, заменика МО и НГШ, команданти армије, помоћници МО и НГШ Војске... казао је на почетку излагања Кастратовић.

У наставку је подсетио да је оснивачкој Скупштини (30. јуна 2005) присуствовало 186 генерала. Данас Клуб броји 193 члана. У њему се негују традиције српске војске и народа, чува се и развија углед стручних и професионалних вредности генерала и адмирала Србије, изграђује војничка етика и кодекс официра Војске Србије, научно и војно стручно се представљају чланови Клуба, организују културне и рекреативне активности, штите интереси и статусна питања чланова Клуба и пензионисаних припадника Војске.

„Тежиште у раду Клуба усмеравали смо на неговање култу-

ре сећања, подсећање на борбу наших предака за слободу, очување и јачање суверенитета Србије, а посебно на отпор у одбрамбеном рату 1999. године. Пружали смо помоћ колегама у хашким затворима. Сарађујемо са удружењима истих опредељења, а имамо међународну сарадњу са сличним организацијама, где нас посебно цене и уважавају.

Посебна пажња посвећена је обележавању годишњица агресије НАТО-а. За 25-ту годишњицу, у сарадњи са Београдским форумом за свет равноправних, СУБНОР-ом Србије, удружењем Ветерани војнообавештајне службе Србије и Фондом Дијаспора за Србију, организована је дводневна међународна конференција (22. и 23. марта) уз присуство гостију из 30 земаља са свих континената осим Аустралије, изложба фотографија о агресији НАТО 21. марта, полагање венаца и цвећа на споменик погинулој деци на Ташмајдану и на споменик Вечна ватра на Ушћу. Овогодишњег 24. марта испред Храма Свети Сава кренуо је Маратон за српско гробље Зејтинлик, у Грчкој. Уз маратонце из Србије учествовали су и дугопругаши из

Црне Горе, Северне Македоније, Грчке, Белорусије и Русије.

На међународној конференцији, енергичније него раније, осуђена је агресија на СРЈ и упућен апел да се укине НАТО, а упућена је и подршка да издржимо све садашње притиске. Конференција је утицала на јачање угледа Србије, Београда и афирмацију удружења која су организовала ове активности, а посебно Клуба.

Активности на обележавању 25-годишњице подршка је држава, а на отварању Међународне конференције говорили су министри одбране, рада, социјалне заштите и борацка питања, унутрашњих послова, а и спољних послова.

Са протоком времена наше издање „Војска Југославије у одбрани Југославије 1999. године”, каталог фотографија „Агресија НАТО 1999. - да се не заборави” и филм „Петнаест година рада Клуба” све више добијају на значају, што позитивно утиче на углед Клуба. Излагања на Међународној конференцији поводом 25 година агресије НАТО-а која ће се објавити у Зборнику утицаће на даље јачања угледа и значаја Клуба генерала и адмирала Србије”, иста-

Свечана седница је отпочела интонирањем химне „Боже правде“

Захвалница је уручена генерал-мајору у пензији Јови Никићу

Милен Чуљић, академски сликар, ликовно-графички уредник „Војног ветерана“ такође је добитник престижног признања

као је Кастратовић и наставио:
„На подизању нашег угледа такође треба истаћи скромну материјалну помоћ упућену амбасадама Турске и Сирије поводом земљотреса у тим земљама, а и уручење Иконе Сабор светих новојасеновачких мученика Храму Христа Васкрсења, главном храму ОС РФ који је изграђен поводом 75-годишњице победе над фашизмом, а у оквиру сарадње са Међународном конференцијом генерала, адмирала и официра у резерви.

Свесни невиђених притисака на Србију и српски народ истакао бих на крају последњи члан Декларације Свесрпског сабора:
„Свесрпски сабор сматра да државни органи српског народа треба да понуде народима у окружењу споразум о историјском помирењу, трајном миру и развоју“.
После уручења признања дружење генерала и адмирала настављено је у ресторану Дома ВС.

3. П.

Признања заслужнима

МЕДАЉЕ, ПОВЕЉЕ, ПЛАКЕТЕ, ЗАХВАЛНИЦЕ

На свечаној седници Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије уручена су признања.

Највише признање Медаља српских генерала Клуба генерала и адмирала Србије за остварене изванредне резултате у раду и афирмацији Клуба генерала и адмирала Србије у земљи и иностранству, додељена је:

1. МАРКУ ЛУГОЊИ, генерал-потпуковнику у пензији;
2. РАДИВОЈУ ВУКОБРАДОВИЋУ, генерал-мајору у пензији;
3. ГОРАНУ ИКОНИЋУ, пуковнику;

Као знак посебног признања за изванредну сарадњу и допринос на афирмацији Клуба генерала и адмирала Србије додељена је Повеља

Проф. др ДЕЈАНУ АНТИЋУ;

За изванредну сарадњу и значајан допринос афирмацији Клуба генерала и адмирала Србије, додељена је Плакета:

1. ВОЈНОФИЛМСКОМ ЦЕНТРУ „ЗАСТАВА ФИЛМ“, Београд;

2. ВОЈНОЈ БОЛНИЦИ НИШ, Ниш;

За остварене резултате у сарадњи са Клубом генерала и адмирала Србије и за

допринос његовој афирмацији, додељена је Захвалница:

1. АНДРИЈИ СИЛИЋУ, генерал-пуковнику у пензији;
2. ЗВОНКУ ЈУРЈЕВИЋУ, генерал-пуковнику у пензији;
3. МИХАЈЛУ МАРКОВИЋУ, генерал-пуковнику у пензији;
4. МИЛОСАВУ ЂОРЂЕВИЋУ, генерал-потпуковнику у пензији;
5. ТЕОДОРУ ТРОХИ, генерал-потпуковнику у пензији;
6. НИКОЛИ ДЕЛИЋУ генерал-потпуковнику у пензији;
7. ГРУЈИ БОРИЋУ, генерал-мајору у пензији;
8. ДУШАНУ МЕРЗЕЛУ, генерал-мајору у пензији;
9. МИРКУ НИКОЛОВСКОМ, генерал-мајору у пензији;
10. ЈОВАНУ ПАВЛОВУ, генерал-мајору у пензији;
11. СЛОБОДАНУ НИКОЛИЋУ, генерал-мајору у пензији;
12. МИХАЈЛУ РАДОЈКОВИЋУ, генерал-мајору у пензији;
13. ЈОВИ НИКИЋУ, генерал-мајору у пензији;
14. МИЋИ ГРУБОРУ, пуковнику у пензији;
15. ВЛАСТИМИРУ ТАСИЋУ, контраадмиралу у пензији;
16. СЛОБОДАНУ СТОПИ, бригадном генералу у пензији;
17. ЗВОНИМИРУ ПЕШИЋУ, пуковнику у пензији;
18. МИЛЕНУ ЧУЉИЋУ, академском сликару у пензији
19. др ЂОРЂИ КАЛАЊУ, пуковнику;
20. ДУШАНУ МИЛУНОВИЋУ, војном службенику;
21. ВУЈАДИНУ МИЋУНОВИЋУ, војном службенику;
22. РАДМИЛИ ЈОВИЋ, медицинској сестри ВМА;
23. МАЈИ ВУЧКОВИЋ, војном службенику;
24. ЖЕЉКУ ОСТОЈИЋУ, директору „WS секурити“;

Дванаести сусрет војних пензионера Пожаревца и Бањалуке

НЕК СЕ ЧУЈЕ НЕК СЕ ЗНА...

Некада старешине исте војске, припадници истог народа које Дрина спаја, дружењем показују како се наставља другарство и граде све непосреднији и чвршћи братски односи

На крају су отпевали песму „Ој другови јел' вам жао“

У Хидроелектрани „Ђердап1

У складу са увреженом праксом која је прерасла у обичај, представници два сродна удружења војних пензионера и њихових поштовалаца, из Пожаревца и Бања Луке, сусрели су се овога пута на Сребрном језеру (Велико Градиште). Председник Градске организације војних пензионера града Пожаревца мр Драгутин Страхинић, са једним бројем чланова, дочекао је пријатеље у ресторану „Атос“ на Сребрном језеру. Дочек је био у складу са нашом традицијом уз погачу и со, а уприличен је у српској народној ношњи. Дружење је започето уз песму и раздрагано расположење. Сусрет је био другарски, пријатељски и нарасве братски. У ресторану „Атос“ организован је ручак, а након тога су се запутили у Голубац, у хотел „Голубачки град“, где су се сместили и одморили.

Сутрадан се кренуло на крстарење бродом, од Текије до Трајанове табле и назад. Крстарење је било предивно, уз музику, песму и игру крстарело се Дунавом. Туристички водич је пружио потребне информације и предочио историјске чињенице везане за Трајанову таблу и Ђердапску клисуру.

Трајанова табла садржи уклесани натпис на латинском језику, посвећен рим-

ском цару Трајану, на стени у Ђердапској клисури. То је део ансамбла римских споменика на такзваном римском путу којем припадају и остаци моста што је цар Трајан саградио преко Дунава.

Након крстарења организован је обилазак ХЕ „Ђердап 1“ и Кладова. Брана је импозантан објекат који је изазвао снажне утиске. „Ђердап“ представља заједнички пројекат Републике Србије и Румуније. Споразум о изградњи потписан је 1963. године, између тадашњег председника СФРЈ Јосипа Броза Тита и председника Румуније Георгија Георга Дежа.

Посета Кладову, обилазак цркве св. Ђорђа и тврђаве Фетислам, такође су оставили утисак на госте из Републике Српске.

По повратку из Кладова у Голубац и хотел „Голубачки град“, све је било спремно за другарско вече и свечану вечеру. Даме и господа излетници су имали могућност да се у хотелу одморе и припреме за свечану вечеру. Директор хотела „Голубачки град“, госпођа Росица Миладиновић, учинила је све услове за припреме за свечану вечеру, обезбедивши посебну просторију. Даме у свечаним тоалетама, нашминкане и дотеране, а господа у све-

чанам кошуљама, а свуда дискретни и привлачни мириси...

У првом делу програма свечане вечере, присутне су поздравили и пожелели им лепо расположење и уживање уз добру музику, двојица организатора, Драгутин Страхинић и Раде Вуковић. Све је почело плесом, уз живу музику, али некако се осећало да су сви са нестрпљењем чекали наступ естрадне звезде Раде Манојловић. И када је Рада Манојловић ушла у свечану салу хотела, даме су одмах поскакале како би се фотографисале са познатом певачицом. То је баш потрајало. Али, када је естрадна звезда Рада Манојловић узела микрофон и запевала, настало је опште-народно весеље, даме су играле и певале... песме њихове младости.

Тајна ових сусрета лежи у изузетној предумљивости двојице председника, Драгутина Страхинића и Радета Вуковића. То је пример како треба ширити и неговати пријатељство, међусобно поверење и братске односе.

Излетници су били веома задовољни и срећни што су доживели лепо расположење и братске односе. На крају су сви заједно запевали „Ој другови јел' вам жао“...

Текст и фотографије **Д. Страхинић**

Фотографија ће их подсећати на предивно дружење

Гости су дочекани по старом српском обичају – хлебом и сољу

На једном од локалитета богатих споменицима

Крстарење Дунавом је незаборавно

Фотографија за успомену са Радом Манојловић

Уз водича је све лакше

Градски Одбор УВПС Нови Сад организовао је тродневни излет у Нови Пазар и резерват „Увац”, а у току путовања учесници похода посетили су више манастира. Било је велико интересовање, али је места било за 62 члана Удружења.

Након угодне и пријатне вожње аутопутем „Милош Велики”, одмор је био у Боготовачкој Бањи. У предивном амбијенту природе и реновираном хотелу „Минерал”, кафа и пиће су посебно пријали. Љубазни домаћини су одржали предавање о бањи и показали услове за бањско лечење. Извори у Бањи бање били су познати још у античко време. Уређење Бање везује се за Османлије, а током владавине Милоша Обреновића тај крај доживљава процват. Температура воде креће се од 24 до 28 степени. Лечење подразумева купање и уношење воде у организам. Лече се неуропсихијатријска обољења, затим функционални поремећаји крвних судова, па проблеми у органима за варење, а и поједине реуматске болести.

У манастиру Студеница, могло је да се дочара време Немањића. Манастир је основао 1186. године жупан Стефан Немања. Године 1206. на место игумана долази принц Растко, у монаштво први архиепископ Свети Сава и под његовим старатељством, Студеница постаје културно, уметничко, болничко и духовно средиште српске државе. Стефан Немања је био жупан од 1166. до 1196. године, изборио се за политичку самосталност у односу на Византију и ујединио српске земље Рашку, Дукљу, Травунију, Хумску земљу и Неретвљанску крајину.

Смешта је организован у хотелу „Палма”, а тераса поред реке Јошанице избрисала је умор од путовања. На програму је био обилазак града Новог Пазара, мале пијаце и манастира Сопоћани.

Туристички водич Ката Тиосављевић, провела је намернике кроз град и показала више знаменитости Новог Пазара: градску тврђаву са кулом Мотриљом, ста-

Тродневни излет
у Нови Пазар и резерват „Увац”.

ПРАЗНИК ЗА ЧУЛА

И овога пута показало се коликим богатством располаже Србија и да је увек недовољно времена да би се посетиле најважније културно-историјске знаменитости

Увац је тако близу и тако далеко

ру чаршију, Алтум-алем џамију, стари новопазарски хамам, златно сокаче, трг знања, Амир-агин хан, Себиљ и музеј Рас. Било је довољно времена и за одлазак на малу пијацу, препуну текстила, а хит су фармерице. Избор је велик, па је и пазар био добар. На сваком кораку домаћини и грађани Новог Пазара показали су гостољубивост и жељу да помогну, објасне, уз несвакидашњу срдачност.

У поподневно време посећени су манастир Сопоћани, Дом Свете Тројице, а подигао га је краљ Стефан Урош 1243. до 1276. године, недалеко од извора реке Рашке. Трећи син краља Стефана Првовенчаног је иза себе оставио задужбину која својим изгледом надмашује све претходне. Данас је један од најзначајнијих српских културних споменика који је 1979. године уврштен у УНЕСКО-ву листу светске баштине.

У селу Мишчићи учињена је посета месту рођења Светог Саве, где је постављен велики православни крст. Предање говори да када је мајка Анастасија предала оцу у наручје Светог Саву, Стефан

У једној од џамија

Увац је заиста нешто посебно

Испред хотела „Палма“

Заједнички снимак испред познате грађевине

Немања је рекао „Мишче моје“ и по томе је село добило име Мишчићи.

Ретко се манастири налазе на брду, а то је случај са Ђурђевим ступовима. Манастир је подигао жупан Стефан Немања, а завршен је 1171. године у славу Светом Ђорђу који му је помогао да се ослободи од заточеништва, где га је прогнао брат Вукан. Место где је саграђен манастир једино се видело са места где је Стефан био заточен.

У Сјеници је учеснике похода дочекао туристички водич Сабахудин Абдагић и до видиковца „Молитва“ говорио им о лепот

тама, чарима и легендама Пештерске висоравни, а посебно о кањону Увац. Прелеп поглед са видиковца, којег су десетине белоглавих супова надлетали и лебдели над кањоном, оставља нестварну и заувек упечатљиву слику. Развоју туризма у последњих десетак година посебно је допринела изградња путева и субвенције за сеоска домаћинства од државе. У току вожње могло се видети на десетине оваца, крава и коња. За обилазак најзнаменитијих природних лепота, потребно је најмање три до четири дана.

У Сјеници, на опште задовољство,

љубазни Сабахудин је обезбедио куповину на далеко познатог сјеничког сира и паприке у павлаци.

Пут повратка је настављен преко Нове Вароши, златарског језера, Ужица и аутопутем „Милош Велики“. Коментари у току вожње су се односили на лепоту свега виђеног, а посебно на гостољубивост домаћина, грађана и продаваца. Излет ће остати у незаборавном сећању и жељи да се опет дође на дуже време.

Милан Бајић

Сећање на погинуле
у ратовима деведесетих

ПАРАСТОС У МАНАСТИРУ СТУДЕНИЦА

Сваки од седморице погинулих је у Ушћу добио улицу, што је, свакако, јединствен пример у нашој земљи

Седморици јунака одата је пошта

Србија је кроз историју водила углавном одбрамбене ратове и то против највећих сила, почевши од Византије и Бугарске, касније против Османског царства, Аустроугарске у 1. светском рату Немачке и њених савезника у 2. светском рату, па све до агресије НАТО-а са САД на челу, у ратовима деведесетих.

Као народ у обавези смо да искажемо велико поштовање према свима који су своје животе дали за одбрану слободе и части своје отаџбине у било ком времену, и обезбедили да живимо у независној и слободној држави. Нема бољег дана за тако нешто него што је Видовдан – 28 јун, дан када се 1389. године догодила битка на Косову пољу и то је постало симбол борбе за слободу код већине Срба.

Број жртава се у ранијем периоду углавном заснивао на претпоставкама и предањима, јер углавном нису постојали писани трагови. У два светска рата постоји доста записаних имена, али део тих докумената није могао бити сачуван, тако да су подаци делимични.

Све ово нас обавезује да имена свих погинулих у ратовима деведесетих буду записана и сачувана од заборава без обзира на дужност, чин и јединицу јер нам то омогућавају стварни услови. Књига „Краљево на путевима историје“ која је објављена 2019. године садржи имена и

сlike бораца из Краљева и околине који су погинули у ратовима деведесетих. Захваљујући ангажовању борацких удружења на територији града Краљева, а пре свега Удружењу бораца у ратовима од 1991. до 1999. године са председником Сретенком Лазовићем и његовим најближим сарадницима, сваке године на Видовдан се одаје посебна пошта погинулим борцима у ратовима деведесетих, уз парастос у манастиру Студеница. У склопу манастирског комплекса одвојен је посебан простор на коме су изграђивана имена погинулих у ратовима деведесетих. Испред плоче је уређен простор за преузимање и паљење свећа за ову намену.

Подршка коју даје локална самоуправа града Краљева врло је битна за реализацију овакве активности и надамо се да ће тако бити и у будуће. Ове године је то остварено кроз пројекат „Претке нисмо обрुकали, поколења нас се неће стидети“

И ове године, као и у свим претходним, господин Лазовић је у Краљеву организовао окупљање чланова породица погинулих, представника градске управе и Рашког управног округа, Команде 2. бригаде КоВ, ПУ Краљево, Удружења бораца у ратовима 1991. - 1999. из Краљева, Чачка, Рашке и Врњачке Бање, Удружења за неговање традиција „Јово

Курсула, Цивилних инвалида рата Краљева и Врњачке Бање, Кола српских сестара и Удружења војних пензионера. Сви окупљени аутобусом су превезени до Ушћа, где су се већ окупили учесници са тог дела територије код споменика седморици погинулих бораца са подручја ове месне заједнице. Венце на споменик су најпре положили чланови породица и родбина погинулих а затим и сви остали.

Окупљене је поздравио председник МО Ушће, Удружења бораца у ратовима 1991.-1999. Саша Кошанин. Највише захваљујући њему је и подигнут споменик са исписаним именима, годинама и дужностима које су обављали у рату. Сваки од седморице погинулих је у овом месту добио и своју улицу, што је, свакако, јединствен пример у нашој земљи. Саша је у надахнутом обраћању посебно истакао потребу да се негује сећање на све борце који су своје животе дали за одбрану и част отаџбине, а посебно да се тај осећај преноси на све младе људе на којима остаје будућност земље Србије.

„Вољени и поштовани хероји који су дали свој живот за свету земљу Србију, никада не умиру и не препуштају се заборава све док живе они који их неизмерно воле и радо их се сећају. Народ који заборавља своје хероје, браниоце земље, биће и сам заборављен. Истина вреди ако живи међу људима. Постоји обавеза да о њима и даље говоримо, а сени нам неће опростити ако их не будемо памтили. Највећи су живот дали, сад се друге борбе воде, али да не би тих хероја, не би било ни слободе. Нека све погинуле борце у ратовима 1991.-1999. године у тишини вечног мира, чува наша љубав која је јача од времена и заборава“, рекао је Кошанин.

Активности су настављене у манастиру Студеница, задужбини оснивача српске државе Стефана Немање и средишту српске средњовековне власти, културе и писмености. Присутни су најпре обишли манастир, запалили свеће испред плоче са именима погинулих бораца и купили неки од манастирских сувенира или реликвија. Тачно у 12 часова је почео парастос, коме су се придружили и сви други гости манастира који су самостално дошли ради његовог обиласка.

Манастирско свештенство је према устаљеном протоколу одржало парастос за све погинуле из Краљева и околине. Овакав начин сећања се одржава годинама и већ је постао традиција, што је свакако за похвалу.

Домаћини су за све припремили послужење пре парастоса, а после тога и посебан манастирски ручак који је послужен у трпезарији манастира.

Све ово нас обавезује да се са поносом сећамо и поштујемо све који су своје животе дали за одбрану отаџбине. Највећи број погинулих је управо био у годинама када су тек требали да живе и стварају нове животе. Неки од њих су оставили потомство иза себе, а добар део није имао прилику за тако нешто. Зато немојмо дозволити да се сећања враћају само одређених датума, већ да су стално у нама. Посебно је значајно да се традиција сећања преноси на младе генерације и на томе се убудуће треба много више радити.

Јован Симић

Траговима совјетских армија ИСТОРИЈИ У ПОХОДЕ

Представници Удружења ветерана Војнообавештајне службе Србије су од 18. до 25. маја 2024. године учествовали у активностима Савета ветерана ВОС Руске Федерације, као домаћина, на обележавању осамдесетогодишњице извођења нападних операција Совјетске војске, у војној историји познатих као „Десет Стаљинових удара 1944. године”.

У кругу једног од посећених манастира

Наша делегација пред Спомеником „Вечна ватра славних“

Тринаесторици колега из земље домаћина и петорици чланова из сродног удружења ветерана ВОС Белорусије, придружили су се чланови Удружења ветерана војнообавештајне службе Србије Милисав Мијовић, Бобан Ранђеловић, Велибор Базовић и Ненад Ивковић. Домаћин је био председник Савета ветерана ВОС Руске Федерације, генерал-пуковник Владимир Макарович Измаилов.

Делегација удружења је у Москву стигла 18. маја. Наредног дана све три делегације су аутобусом започеле пут на север земље, са крајњом тачком у близини границе са Естонијом. На путу ка Великом Новгороду, у месту Белогое, на обали истоименог језера, положен је заједнички венац на споменик погинулим црвеноармејцима.

По доласку у Велики Новгород, на државном политехничком факултету, организован је разговор са класом средњошколаца који се спремају да раде на системима везе и одржавању комуникационих система у руској војсци. Размена искуства

из школовања и размишљања будућих старешина на цивилном факултету о будућим изазовима, одисали су међусобним разумевањем и подршком коју су ветерани речима подршке показали младим наследницима. Наша делегација, а и белоруски, биле су замољени да објасне систем националног војног школства, са тежиштем на роду везе.

У Новгородској тврђави која је била седиште средњовековне престонице Новгородске области, што датира из деветог века, и који је по старости други руски град, делегације су положили венац на меморијалу „Вечна ватра славних”. У центру тврђаве била је прилика да се приступи упознају са историјом споменика који је посвећен хиљадугодишњем постојању Русије и црквом посвећеној богињи мудрости Софији. Град Новогор је био под окупацијом четири године, потпуно разорен и обновљен, а садашњи назив Велики Новгород добио је 1999. године. Била је ово својеврсна најава подсећања на историју и улогу православља у настајању модерне

Русије, која баштини традиције империјалне, совјетске и Руске Федерације.

Пут је даље водио у Псково. Најпре је уприличен обилазак манастирског комплекса који датира из 15. века.

На меморијал „Братска гробница”, у Пскову, положен је венац, а након тога делегације су упознате са настанком и историјом града који називају и „млађим братом” Великог Новгорода. У Другом светском рату град је ослобођен јула 1944. године, а за један од главних центара војног школства проглашен је већ августа исте године.

Грађани Пскова су поносни на градску тврђаву, и цркву Свете Тројице у њеном средишту, са највишим иконостасом међу православним храмовима у свету. Тај град - тврђава дуго је био самосталан регионални центар (кнежевина), у којем је власт равномерно дељена између цркве и властеле. Накнадно добровољно прикључење Москви значајно је допринело моћној империји која се рађала на истоку Европе.

У знак сећања на посету нашем удружењу уручена је икона Свете Богородице са Хрисом у наручју. Узвраћено је монографијом „Браћа по оружју”, посвећеној српским савезницима у Великом рату, у којој је истакнут значај дивизије руских добровољаца која је формирана 1916. године, и њеној 1. специјалној бригади царске Русије. Она је преко Француске упућена на Солунски фронт. Поред српских, у победничком походу за ослобођене Србије, пала је око половине од 10.000 припадника руске дивизије.

Уследио је одлазак у град-херој Ржов, седиште Тверске области. Након продора Вермахта у срце Русије, овај град добио је задатак да од јесени 1941. године формира руски Западни фронт и веже главне снаге непријатеља групе армија „Центар”, да би после четири године омогућио ослобађање окупираних градова на Калињинградском – северном и Бријанском - јужном фронту.

На Ржовском фронту погинуло је укупно око 1,3 милиона совјетских војника, од тога око 20.000 становика града. Сматра се да је тек изградњом Ржовског меморијала „Совјетском војнику”, након 75 година, признат значај и жртва коју су поднели становници овог региона. Делегације удружења су положили цвеће на споменик, након чега је уследио пут у предграђе Москве и опрштајни ручак. Том приликом размењени су поклони и потврђено пријатељство сродних братских удружења Русије, Белорусије и Србије.

У својеврсном кратком путовању кроз историју настанка модерне Русије, које су домаћини организовали обилазком десетак историјских и модерних објеката и низ меморијала у част људи који су положили своје животе, указано је на одлучност руског народа да не дозволи да јој се историја великих страдања понови. Руски народ верује да ждралови преузимају душе погинулих и њиховим присуством на споменицима изражавају веру да војници пали за отаџбину, преко њих, трајно бдију над својим народом. Путовање је оставило утисак да се у Русији негује верујући војник, који је био и остао понос и узданица руског друштва.

Бобан Ранђеловић

Седамдесет осам дана као седамдесет осам година

ЗРНО СРЕЋЕ У МУЦИ

И тако дан по дан, пролазио је и месец јануар, а ја сам све чешће упознавао лепоте Косова и Метохије, пуно пута на БТР-у, онако на минус седам или осам или целих десет, са шлемафоном на глави, пола у возилу, а пола ван њега, патролирајући по 50 или 60 или можда и више километара, са мојим другарима који су на исти начин били испред или иза мене у бововима, прагама, тенковима или самохоткама, патролирали по разноразним деловима Косова и Метохије и показивали да је ово наша земља, земља свих нас који смо ту, да је ово наша Војска и да свако ко жели да живи поштено и да свако ко нас види као своју Војску може мирно да спава.

Понедељак ујутру, тамо неки октобар. Кажу да идемо на језерце. Кажу да тамо има 3.000 Шиптара, да су то они најгори. Кад ми стигнемо биће окружени, готови, да је то крај, само да завршимо тај посао. И кренули смо тамо, то је пут за Скопље, а онда се одваја десно пут за Штрпце и Брезовицу. Ма, леп је то крај. Стали смо у неком селу Догановић. Неки јадни Срби који се радују војсци, знам да су нас угостили, спремили вечеру, био сам уплашен, али опет и сигуран у том окружењу. Било ме је страх јер нисам знао ништа. Шта ћу рећи команданту кад ми каже да спремим уређај? Како да му обезбедим везу? А неки задрти маторац Влајко Видојевић, са неким руским

Припадници ОМЈ наше војске извршавали су задатке у веома тешким условима

пиштољем за појасом. Мршав је, али строг. Хоће да сасече. Свануло је јутро. Кренули су наши. Снашао сам се. Веза ради, он командује. Почели су да пуцају. Прага је чудо. Она сече шуму, сече стабла. Кажу да су се Шиптари највише плашили праге. А онда пуцањ тенка. То је то. Моја МКШК се померила из места кад је опалио. Али тад сам схватио колико смо јаки и колико нам тад нико ништа не може. Добио сам снагу, добио сам самопоуздање након тог мог првог изласка са људима који су пуцали, са правим борцима. Сећам се нормалних људи, неки Блек, старији водник прве класе кога сам два дана ослобљавао са господине итд, а он ће мени „ајде мали да ме зезаш, зови ме Блек као и ја тебе мали“. Сваког од тих људи који су ми пружили макар мало наде и пажње, гледао сам као богове и веровао им и све сам се мање плашио и мање и мање. Прошло је три дана како наши пуцају. Кажу да су Шиптари у расулу, да имају све мање места за бег, а онда одједанпут само је неко рекао „ајмо, пакујте се, враћамо се у касарну“. Ником ништа није било јасно, нико није смео било шта да пита. Као наредио неки Шаиновић. Крај.

И тако до краја те 1998. године проводио сам више дана на терену него у касарни. У касарни сам почео да се осећам као

код куће, али терен, о мој боже. Схватићу данас какве се све глупости измишљају правећи тзв. посао кад се нема шта, кад нема неких стварних активности, али у то време, у време кад сам био на Бањици, нека шума према Брезовици, кад сам ту усред зиме спавао у шатору по пар сати само, па био на неким састанцима са командантом те групе, а појма немам о чему су причали, ваљда нешто важно, али у тим тренуцима сам морао да реферирешем како сам изводио обуку и шта сам радио у току дана. Која бре црна обука, која обука кад човек у шуми не сме да се исправи прошета мирно сто метара, а да не помисли сад ћу да изгубим главу?

Нелагода у аутобусу

Али шта ти је живот. Кад год те стегне нека велика мука увек се појави неко зрно среће. Тако и 30. децембра те године појави се Пејча мој друг и каже „ајде мењам те идеш у касарну“. А ја дошао тамо, кад и тамо шта је на терену на терену је, а остали „побегли“. Каже ми неки Дугалић поручник, „добра душа“ нека, дошао на испомоћ из Милановца, каже мени па ти Крле ако хоћеш иди сутра кући. Па где нећу, као да ме човек послао на летовање у Срчку и то 15 дана.

И тако сутрадан кренем ја пут Ниша, први пут од два пута укупно, аутобусом. Долазак на станицу у Урошевцу. Ма видиш ту некултуру, језа те ухвати, смеће, пикавци, семенке, са једне стране бела капа, па онда марама, па бела капа и тако један за другим и док сам долазио до станице, а и сад на њој. Чујем како причају и чујем да нико не прича на нашем језику. Трудим се да будем што културнији, захваљујем оном продавцу карата као да ми је дао карту, а не продао. Превозим се до Приштине тим „шиптарским“ аутобусом. Најблаже речено је нелагода, али ето ако можете да замислите једног Делију у пуном аутобусу Гробара или можда једног цигу у пуном аутобусу скинхедса, е баш тако сам се осећао. У Приштини маса људи, али ипак ту чујем и српске гласове, а кад сам ушао у аутобус Ниш експреса, као да сам ушао у своју собу.

Кад сам прешао тзв. границу тј. кад сам прешао Мердаре, одахнуо сам, насмејао сам се у себи, опустио стегнута колена, осетио такво олакшање, ма могао сам пешке одатле. Стигао сам кући око шест и отишао да прославим Нову годину са мени драгим особама. Осетио сам како сам им недостајао, осетио сам њихову забринутост за мене. Значило ми је то.

Авиони полећу са аеродрома у Авиану

А дочекао сам и мој Први Божић на Косову и Метохији, у касарни Цар Урош у Урошевцу, у ствари Бадње вече и Бадњи дан. Имао сам тачно двадесет година и ово је први пут за све ове године да нисам у својој кући у Црнатову за овај најважнији-најрадоснији празник. Нема одласка по Бадњак. Нема радости. Нема песме. Нема ватре. Нема дубоких гумених чизама које прелазе реку и наравно увек неко од другара закука како су му ноге „гола вода” јер су пробушене, нема петарди, нема мојих пијаних другара који једва стигну да пре мрака унесу Бадњак у кућу, нема ничега што је било свих година уназад. Нема.

Ново лице у јединици

Осећам у себи празнину. Осећам недостатак воље за живот. Осећам толику тугу да ми плаче и срце и душа, плаче сваки део мога тела, плаче јер му фали сасвим обична ствар, фали му љубав и пажња, фали ми било шта, ма чини ми се и најгори комшија кога имам, ма и он ми фали, па да је ту тај неки најгори комшија, ово ми не би био један од оних дана у животу кад не желиш да живиш, већ пуно пуно испуње-нији.

И баш кад сам помислио да ћу овај најсветији и неко каже најрадоснији празник код нас Срба преспавати и што пре забора-вити, позвао ме је командир и рекао да идемо у команду на вечеру. Засијао сам у моменту. Позвао нас је заменик командан-та, ново лице у јединици неки потпуковник Драган Колунџија, господин човек, мој први утисак. Касније, испоставило се да је баш онакав каквог сам га упознао и тог дана. Прави српски официр и један мени бар од најупечатљивијих господина и старешина којима сам био потчињен за све године које предстоје у мојој војничкој каријери. Тај господин са другачијим нагласком негде ваљда из БиХ, представ-ио се нама, мислим да нас је било двадесетак или мало више у тој сали где је постављена скромна вечера, скромна али мени тако велика и значајна, честитао нам је празник и пожелео пријатну вечеру. Атмосфера је била пријатна, неко се и нашао, није било погледа одозго, није било глуме и величања и препривања прича разних и празних. Баш је била, могу слободно рећи атмосфера, слична оној породичној у мало скромнијем издању,

али сам се осетио јако испуњено и много спокојније него цели дан који је протекао пре тога.

Завршила се вечера и изашли смо из команде, а напољу је било, ма слободно могу рећи, ма као на фудбалском дербију. Цео град је славио на традиционални српски начин, само не као у централној Србији, где се користе петарде, овде су богами одјекивали мало кратки, па по неки дуги рафал, па ваљда по нека детонација ваљда од „топовског удара” када би се шалили, али све у свему могло би се описати као организована српска свадба за једно десетак хиљада људи у шатору, а сваки други има по неку „петарду”.

Ово је наша земља

И тако дан по дан, пролазио је и месец јануар, а ја сам све чешће упознавао лепоте Косова и Метохије, пуно пута на БТР-у, онако на минус седам или осам или целих десет, са шлемафоном на глави, пола у возилу, а пола ван њега, патролирајући по 50 или 60 или можда и више километара, са мојим другарима који су на исти начин били испред или иза мене у бововима, прагама, тенковима или самохоткама, патролирали по разноврсним деловима Косова и Метохије и показивали да је ово наша земља, земља свих нас који смо ту, да је ово наша Војска и да свако ко жели да живи поштено и да свако ко нас види као своју Војску може мирно да слави. У тим „парадама” кроз Косово и Метохију учествовао сам више пута и увек сам се осећао моћно и поносно и пролазећи кроз разноврсна места никад нисам осетио страх или мржњу према онима који су се склањали, видевши да наилазимо, брзо затварајући своје велике капље, а и дан данас после свих ових година не могу себи да разумем зашто би се неко склањао и бежао од Војске која је у својој земљи и која није разликовала и делила и одвајала Мађара, Србина, Муслимана или неког другог. Били смо сви исти, бар из мог угла.

Наравно сваки наш покрет из касарне пратили су извесни посматрачи, неке „осице”, како смо их звали, са наранџастим џиповима, неки странци који су као дошли да провере да ли су ови Срби стварно дивљаци који терорису све оне који нису Срби. Наравно имали су ту слободу да снимају све, да сликају све, што је

најгоре да напишу све и да објављују све па била то сурова истина или ноторна лаж. Е, па, кад смо год тих ноторних лажи, само то бих хтео да кажем и да се присетим тог дела. Ти „људи” који су дошли да напишу „истину” о нама су у ствари само најситније марионете, не знам чије, сувише сам ја млад био, а и да сам био и пуно старији ништа то не би променило, али ти назови људи, плаћени сигурно милионским износима имали су само један једини задатак, а то је да убеди обичан светски народ у њиховим „демократским” државама, понављам убеди тај народ негде близу или далеко преко мора и океана како на простору „цивилизоване Европе” живи неки народ, ти неки Срби, који су се кроз историју борили против отоманског царства, па аустроугарског, па против нациста, баш ти неки Срби који су процентуално кроз све те ратове имали највише губитака, е баш тај народ који себе назива Србима, баш тај народ је напросто сишао са ума, изгубио људскост, постао зао, ма народ криминалаца и изопачених и психијатријских случајева, па шта друго урадити са тим злом које се појавило у срцу Европе него га одстранити као тумор док још има наде за опстанак цивилизације.

У село долазе „осице”

Сетићу се само једног дана проведеног на Бирачу, брдо изнад Суве Реке, онако мањег места на путу Урошевац-Призрен. Гледајући север пролазио је тај пут, а северозападно од нас било је мало сеоце, мислим да се звало Слапужане. Још првог дана сам упозорен на могуће дејство шиптарских терориста са те стране. Сува Река је била западно од нас наравно у правцу Призрена, на неких два километра ваздушно. Тог неког дана кад сам први пут са наше, назови, осматрачнице видео да долазе у село „осице”, тј. ти неки странци који су дошли са „најбољом” намером само да извештавају о истини, е баш тад кад су се вратили путем из села ка Сувој Реци, терористи су почели да отварају ватру на нас. Ватра је била из аутоматског оружја и тек понеки рафал из митралеза, наравно и одговор са наше стране је био идентичан том. Али зашто? Питао сам тад командира! „Зашто тенк не опали коју гранату и завршен посао”? „Не мемо”, казао је, „они баш то хоће”, мислећи на „осице”.

Од пар граната направиће сценарио као да је је пала атомска бомба. Та слика тј. тај сценарио са „осицама“ и њиховим доласком у село и након тога отварање ватре на нас од стране Шиптара је био све учесталији, тако да је то прешло у свакодневну активност. Више није било слободне шетње по логору. Више нисам ни осећао страх, навикао сам се. Имао сам поверења у војнике, имао сам поверења у колеге, мислио сам да нам ништа више не могу, шта ће они са пушкама, ако ми већ имамо и БВП и тенк, прагу, ко сме да приђе ту. Моји другари су спавали буквално у јазбинама, неке рупчаге укопане у земљу са пар неких мотки преко, а онда неки најлони да не би све то прокишњавало, вероватно је све то утицало да људи још више очврсну и да се сједине. Стварно је то била добра екипа.

Загрмело као гром

Провокације су се настављале, извештаји оних нечовека су постајали све гори, тј. лошији по нас, писале су се неистине о прекомерној употреби ватре, покушавали су и са сценама где су глумили како их протерује војска и полиција, па тако у колонама, наравно жене, деца и старци, наравно без младих и способних, тако крећу се путевима и као беже ка Призрену или већ где преко границе можда. И тако сад већ сат по сат, направише ти нељуди добар сценарио за филм који ће да уследи и рекоше збогом Срби, хвала на лепом дочеку, били сте баш добри за сарадњу, вратићемо се у великом стилу. Тако ће и бити.

Прва права узбуна 22. марта те 1999-те године. Велика колона, мислим целокупне технике, скоро целокупне која ће напусти-ти касарну. Изгледа да ће стварно да нас нападају. Загрмело је као гром, као да су се ујединиле бројне муње, кренула је та колона ван касарне. Сишли смо у град. Распоредили се негде око Дома Војске, бар део колоне у коме сам био ја. Заузими мали смо положаје за одбрану, маскирали возила, склањајући их поред зграда, кућа, па чак и у базен и бацањем преко њих свега и свачега од неких поцепаних маскирних мрежа до ћебади, разноразних крпа или чега већ. Цео дан у некој журнави без правог дефинисаног плана, па како би и знали кад нико од нас није ни знао шта нас стварно чека. Не знам где сам спавао ту ноћ. Једина ноћ за коју са сигурношћу не могу да се сетим и потврдим где сам преспавао или нисам преспавао и не знам где сам био.

Сутрадан сам се вратио у касарну где сам и провео дан са својим колегама, делом својих колега и војника. Један део је остао у граду. Ипак пред крај дана опет узбуна, колона опет и опет излазак ван касарне и исте ноћи и повратак. Ништа ми није било јасно.

Погодили су Слатину

И дошао је тај 24. март те 1999-те године. Диван. Прелеп сунчани дан. Ма нигде облачка. Све као сваког дана. Пролазе сати. Лагано пада мрак. Ми у згради, у касарни. Код Марушића у канцеларији, сателитска антена, нешто на енглеском, да ли је СНА или ББС, појма немам, знао сам, заборавио сам, али сећам се „човека“, неки Хавијер Солана, нешто прича, ма иде и неки текст испод где ваљда пише

Однос снага је био неупоредиво повољнији по НАТО

нешто Југославија, можда не као што сам ја написао сад, али можда Yugoslavia и неки „модерни“ авиони полећу, ваљда ка нама. Ми сви седимо у канцеларији у касарни у Урошевцу и гледамо ваљда неке авионе који крећу да нас бомбардују. А наша зграда стара, сећам се да је плафон био од трске, зидови јесу дебели, прозори невелики, али плафон и онај стари кров и пар степеника са те предње стране... Можда нисмо требали да будемо ту. И од оне неке приче на телевизији како ће ти авиони или како су ти авиони кренули ка нама па није прошло више од можда највише пола сата, а небо је почело да грми. Ведро као никада. Тек је почело пролеће, али мени је топло иако је већ око девет увече. Стојим на степеништу испред улаза. Стоје и неке моје колеге. Авиони су све бучнији. Гледамо негде горе, пуно је звезда, чујемо, али још увек не можемо да уочимо то што се све јаче и јаче чује. А онда и то велико светло, па све веће и веће. Бум! Да! То је то. Кажу моје старије колеге „Погодили су Слатину“. Показали су ми да је то што гори аеродром Слатина. Пар тренутака пролази и осећам како ме дрма ваздух на вратима те старе зграде. Осетила се детонација и вибрирање иако је више од 20 километара далеко од нас. И даље гледамо у небо. А онда улазимо унутра у канцеларију и све то још једном гледамо на ТВ-у. Па да. Истина је. Погођена је и Слатина и Куршумлија и још нека места у целој Србији, а ми све то мирно и спокојно гледамо из канцеларије из центра Косова и Метохије из касарне коју изгледа неће бомбардовати пошто смо ми још увек ту.

Узбуна за узбуном

Не знам тачно колико је сати било кад је неко рекао да идемо на спавање. Те вечери нисам спавао где и до тада, горе у просторији поред војничких спаваоница. Не! Војници су спавали у учионици, боље рећи тзв учионици, а ја испод те канцеларије у једној малој просторији одмах поред касарнске бербернице у којој је радио неки добар момак, Врањанац, Тајсон, који је већ напустио касарну, а пар нас ушло у ту просторију и заузело по који кревет. Кревети на спрат. Легао сам доле. Просторија је била ниска, од горњег спрата кревета до плафона није било више од пола метра, рачунао сам да ако се обруши све то кад нас погоде да ће вероватно да ме спаси то

што нисам горе, већ доле, да то је спас. А то је иначе била просторија у којој је спавао старији водник Симић, звани Симке, подофицир коме сам ја био замена, човек који је сачекао да му ја дођем како би напустио и Урошевац и Косово и Метохију после осам година проведених доле, после Призрена и Пећи, после ужасних година по разним рупчагама, после година где је постао зависник од алкохола, после година које су му појеле и младост и живот и садашњост, а колико сам видео и будућност. Отишао је мало пре свега овога са две транспортне вреће. Осам година живота и рада у две транспортне вреће, без пребијеног динара, у мартинкама, са флашом неке ракије. Да ли ћу ја бити то након осам година ако преживим?

И свануло још једно јутро. Очекивао сам да се пакујемо и кренемо што пре напоље јер нема шта више да се чека ту. Није тако. Око 20 војника, Петровић, Гуцевић и ја смо још увек ту. Неки су отишли. Узбуна за узбуном. Дају је, па након неког времена прекид. Заузели смо неки положај на рубу касарне, који гледа пут из правца Урошевца ка Штимљу, а мислим да је ту и село испод Лашко Баре, ако ми је добро остало у сећању. Војници су почели полако да израђују саобраћајницу, како би се безбедније кретали, али је све то било млитаво и мрзовољно, изгледа да још увек нико није озбиљно схватао ситуацију која ће се догодити јако брзо. И све тако док је узбуна били смо на том делу касарне, више не могу да одредим страну света према којој смо бежали када би се чуо тај звук сирене, али знам да сам од зграде трчао са тим војницима према котларници, пролазио са њене горње или леве стране, па онда тамо још неких двеста или триста метара до руба тј. ивице касарне. Други дан рата. Пуно пута узбуна, па онда прекид, али ми и даље се хранимо тј. сваки оброк се и даље дели у касарни у војничком ресторани. Знао да смо тог дана добили узбуну и док смо ручали, па је било трчања из ресторана, на већ одређено место.

А онда и трећи дан. И опет све исто. Нижу се узбуне. Шест пута узбуна због авиона, а једном и због како рекоше најлакша 500 шиптарских терориста који иду право на касарну из правца Неродимља.

Милош Крстић,
Заставник, у време агресије
водник у 243. бригади

Језик наш насушни

НЕРАЗУМЕВАЊЕ ДРУГОГ КАО УЗРОК СУКОБА

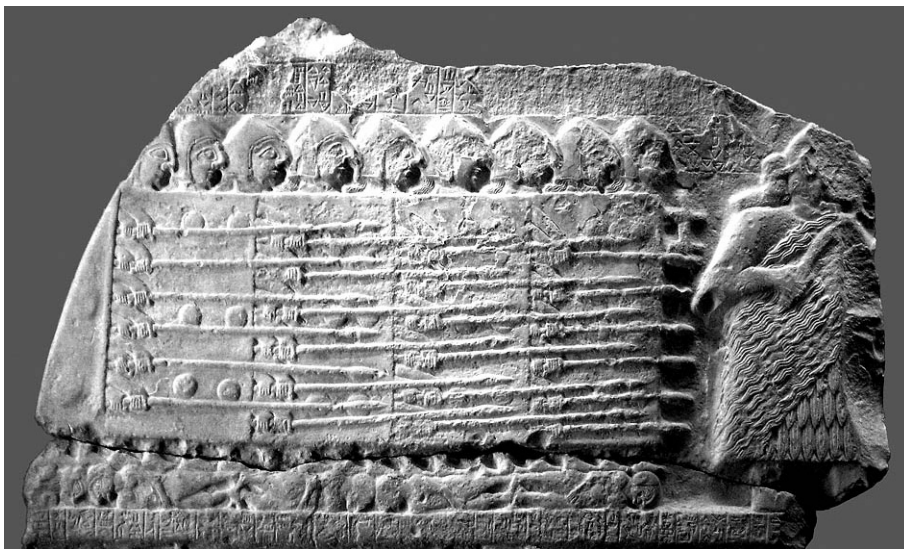
Читајући уџбенике и књиге из историје склони смо да прецењујемо улоге ратова. Они наизглед доносе огромне, епохалне промене! А да ли је то баш тако?

Ратови су заправо изливи беса и израз необузданог хтења, али за ток историје и за живот народа пресудне су силе које доводе до успостављања и одржавања поретка који настаје после ратова и траје у дужем периоду. Наизглед, ратови елиминишу одређене друштвене моделе. Победник може да поквари свој друштвени модел, као што може и да ојача друштвено уређење побеђеног. Коб која сусстиже победника је да његова ратничка елита остане на власти што врло често има катастрофалне последице. Ратници, по неписаном правилу, не могу да воде једно друштво а да га не упропасте и одведу или у нови рат или у економску пропаст. Ратови брутализују народе и не решавају готово ништа. Рат је рецепт који нам смрт шаље, и то не туђа него наша, сопствена смрт. Но питање је да ли је смрт толико слична у неразумевачу свом слуги, ратничком вођи који неминовно воде у ратове. Не само да је неразуман, него и проистиче из неразумевача као реалне чињенице. Ратујемо са неким другим јер не можемо да разумемо тог другог и не видимо зашто би то требало да чинимо. Разумевање другог, чини нам се као оспоравање нас самих. Самим тим што неко ратује против нас (мисли свака страна) тај није вредан да га разумемо. И то тако иде у оба смера. Разумевање нечијих планова који се не подудара са нашим, одувек је човеку, било страшно и чак патњу изазивало. Да ли је човек интелект по дефиницији лењ? Зашто разумети другог, као да се свако пита - то значи одати му признање, учинити му част!

Пораст људске агресивности узима све више маха и зато је ратно стање тако често у историји људске заједнице. Међутим, чини се да је агресивност ипак једно изазовно стање код већине људи, а не стално расположење. Већина људи не иде радо у рат, нити „радо иде Србин у војнике“. Напротив: нити човек радо трпи власт и законе који регулишу живот у заједници нити се просечан човек радо маша оружја да би убио другог излажући тиме сопствени живот опасности да буде уништен. Увек је за ратовање била потребна посебна припрема, односно „раздраживање“. Дуго су игране ратне игре пре него што је Северноиндијанац или црни Африканац био оран да иде у ратни поход, чак и одбрамбени. И мушкарац је по природи пасиван, жељан удобности, уживања, економског обиља, више него ризика да изгуби живот, своја добра,

делове свога тела. Евентуално задовољство од надвладовања противника краће је и мање од изгледа да сам буде унакажен, убијен, обесправљен, опљачкан... Зато се војници дуго увежбавају, а пред битку неретко опијају, подстичу узвицима, обраћањима ратним боговиома и богињама, псовкама и клетвама, ратничким плесовима и песмама. Изузевши појединце са посебним агресивним склоностима, путеви до изазивања људских нападачких склоности нису баш кратки, нити савим директни.

Ратови нису неизбежни, нити неопходни. Али је неопходно познавање другог:

човека из другог града, оног што је први сусед као и оног који живи у земљи другачијој од сопствене, у духовној клими која се разликује од наше. Најмањи услов за то је оно што се зове „слободан проток информација“. Други услов је да се те информације користе, узимају у обзир, да се о њима разговара. Мислити и говорити само о себи можда се више не сматра неморалним, али свакако не води у просвећеност. Разумети човека поред оног, „познај самог себе“ свакако значи и поредити људе једне са другим. Без поређења нема мишљења. И обрнуто: само оно поређење вреди у којем има мишљења, иначе се затварамо у круг самообожавања. Свако поређење ће ићи у нашу корист а на туђу штету, и то на крају води у сукоб са свим и свакима.

Поред других разлога за настанак ратова, као заједнички именоватељ стоји одсуство жеље међу народима да се међусобно упознају - да замислимо како ствари изгледају из перспективе онога који стоји наспрам нас. Посебно када су интереси

супротстављени – разумевање и заинтересованост за другог, лако остане неопажена или буде игнорисана. Ипак, има података да ратови поред својих циљева доводе до упознавања других народа и до одређених културних утицаја или размена. У старим временима чини се да су такве последице ратовања биле честе (утицај Александровог похода на Блиски и Средњи исток и утицај на уметност Индије). Међутим, обручи којима су ментално опасани народи нашег доба чине да се културни утицај који би један рат, поред свих разарања која проузрокује, могао да донесе, обично одбаца наилазећи на затворен круг стереотипа.

Ако је несигурна корист од културне размене коју би неки рат могао да донесе, може се са сигурношћу утврдити да народи који су ратовали у својој недавној прошлости постају неосетљивији за патње других народа. Ипак, неки који су сами тешко патили налазе у себи сажаљење за патњу других (изузимајући индивидуалне случајеве, често последицу самоваспитања). Још је Арнолд Тојнби приметно да народи који су били изложени посебно великом

страдању током рата, имају тежњу да сличну патњу нанесу неком другом народу. О тачности оваких опажања постоје сасвим свежи примери (Израелци према Палестинцима). А неосетљивост која настаје као последица жртава које су богу рата принете, траје дуже и показује се одједном и у нежељеним тренуцима, као општа огрубелост, пристајање на снижавања политичких и моралних критерија, и у складу са тим, као прихватање лоше владавине. Добијени ратови доводе обично војнике на власт, а то је на дужи стазе најгоре што се може десити једном нареду. Само изграђене демократске институције могу да се одупру оваквим искушењима. Поражени, ако нису пак сасвим деморалисани и ако не пођу путем психологије освете (Немци после Првог светског рата), могу да се коригују и да у себи пробуде стваралачке снаге (Јапанци и Немци после Другог светског рата), једине које могу да донесу неку светлост у иначе тмурном следу историјских збивања.

Здравко Зељковић

Обележен Дан удружења „Ветерани војнообавештајне службе Србије“

ЗНАЧАЈНИ ДОМЕТИ У РАДУ

У ресторану Дома Војске Србије у Београду 25. јуна обележен је Дан удружења „Ветерани војнообавештајне службе Србије“.

Свечаности поводом 11. годишњице удружења присуствовали су државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Антић, начелник Управе за традицију, стандард и ветеране МО, пуковник др Ђорђе Калањ и представници Управе за обавештајно-извиђачке послове ГШ ВС и 224.ЦЕИ. На почетку свечаности минутом ћутања одата је пошта преминулим члановима Удружења.

Скуп је отворио председник Управног одбора капе-

постојања војнообавештајне службе, настави континуирано одржавања округлих столова, трибина и изложби у осталим градовима Србије. До сада је успешно реализован округли сто у Смедереву, као и на Факултету за дипломатију и безбедност у Београду. Нагласио је да се у наредном периоду очекује потписивање Уговора и реализација новог пројекта „Храбро срце заплањско“, који ће финансирати Министарство одбране.

У даљем току излагања посебно је нагласио учешће нашег удружења као суорганизатора на Мировној конференцији „Од агресије до новог праведног поретка“, одржаној од 22 до 23. марта 2024. године,

тан бојног брода у пензији Градимир Јовановић. Он је у кратком обраћању спомену значајније резултате постигнуте током протекле године. Посебно је истакао реализацију пројеката које су финансирани Министарство одбране и Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања са којима удружење остварује добру сарадњу и постиже значајне резултате у области неговања традиција. Завршетком реализације пројеката „Мудрост је оружје јаких“ и „Војнообавештајна служба и специјалне јединице у одбрани отаџбине током 20. века“, није престало ангажовање удружења на даљем промовисању војног позива, војнообавештајне делатности и специјалних јединица ВС, већ се планира да у овој јубиларној 140. години од

поводом обележавања 25-годишњице од агресије НАТО-а на СРЈ.

Такође је говорио о успостављеној сарадњи са ветеранским и сродним удружењима у Србији и у иностранству, као и о напорима да се ради на даљем продубљивању и унапређивању тих односа.

Захваљујући континуираном раду и постигнутим резултатима Удружење је препознато као организација која значајно може да допринесе систему одбране. Јовановић је позвао чланове Удружења да се активно укључе у реализацију пројеката, који значајно могу допринети будућем статусу удружења и даљем повећању чланства.

На крају свечаности новим члановима удружења уручене су чланске карте.

Манастир Покрова Пресвете Богородице (Лешје), налази се изнад села Лешја, десетак километара југоисточно од Параћина.

Излет нишких пензионера

ЛЕПОТЕ СУ ВЕЛИКИ ИЗАЗОВ

Градски одбор УВПС Ниш организовао је за војне пензионере једнодневни излет са посетама манастирима Покрова Пресвете Богородице изнад села Лешје и Сисојевац у селу Сисевцу, и излетиште Грзе, општина Параћин. Излетници, предвођени едукатором Радом Лазаревић, допутовали су прво до манастира Покрова Пресвете Богородице, који потиче из средњег века, али је његов настанак тешко ближе одредити. Манастирска црква са основом триконхоса, из средине 14. века, представља најстарију грађевину тог типа у Поморављу. Њени темељи су откривени 1923. године, на обронцима планине Баба.

На рушевинама је почетком 21. века подигнута нова црква, тако да је Лешје данас активан женски манастир. Тренутно се ради на подизању друге веће цркве, посвећене светом Јовану Богослову, као и на тзв. Кули Орловића Павла, која је подигнута на темељима средњовековне куле и данас се користи као звоник са десет звона. У манастиру су излетнике веома срдечно примили свештена лица који су држали предавање о манастиру.

Након тога се кренуло у обилазак манастира Сисојевац. Реч је о манастиру Епархије Браничевске, који се налази крај реке Црнице, у селу Сисевцу у општини Параћин. Подигнут је највероватније у осмој деценији 14. века, а у изворима се први пут помиње 1398. године у једној повељи кнегиње Милице, изdatoј вероватном ктитору манастира Сисоју Синаиту. Игуман Сисоје је од кнегиње добио тада имање у тзв. Параћинском броду, на реци Црници. Манастирска црква је подигнута у Моравском стилу и посвећена је Преображењу.

Управник београдског Народног музеја др Петковић је у јесен 1931. године открио у самој цркви гробно место св. Сисоја. Ктиторова гробница налази се уз јужни зид цркве, покривена необрађеном плочом без икаквих натписа.

Излетници су обишли и излетиште Грзе, које је удаљено 18 км од Параћина. Од ресторана Колиба излетници су наставили пешице неколико километара. Пут их је одвео уз реку Грзу, стазе су уређене и постављене су табле. Прво су наишли на тзв. Доње језеро, чије ће боје намерника оставити без даха. По лепом времену, језеро представља спектар најлепших нијанси плаве и зелене боје. Поред језерцета постоје и клупе „печурке“ за одмор и простор за роштиљање. У наставку стазе убрзо су дошли и до Горњег језера. На крају пријатне шетње, дошли су и до самог врела Грзе. Слапови и жубор воде стварају савршен амбијент. Најбогатији је водом у пролеће, али у које год доба га посетите, дочекаће вас прелепи приказ. Ту такође постоје клупе за одмор и простор за пикник. Излетници су били презадовољни излетом, тако да се у повратку орила песма до самог Ниша. Вођа пута Рада Лазаревић је обавестила излетнике да ће следећа дестинација бити Врање и Врањска Бања, као и незаобилазна спомен-соба у тамошњој касарни.

3. Јашовић

Представљање више књига о наоружању у Нишу

ИЗВОР СТРУЧНИХ ЗНАЊА

У малој сали Дома војске у Нишу 6. јуна, у организацији Медија центра „Одбрана“, Команде КОВ и Удружења војних пензионера Србије Ниш, одржана је промоција књиге „Аутомати“ први и други део књиге, „Пиштољи и револвери“ и „Снајперске пушке САД“, аутора Ивана Ч. Стаменова, пуковника у пензији.

На почетку се присутнима обратила уредница др Александра Пећинар, рекавши: „Од самог почетка војног издаваштва, чији се корени везују за период формирања модерне српске државе, па све до савремене, аутентичне издавачке делатности Медија центра „Одбрана“, војно издаваштво представља чинилац напретка, модернизације и укупног оспособљавања, обучавања, образовања и информисања припадника Војске Србије, али и шире јавности. Већи део наслова Медија центра „Одбрана“ намењен је потребама система одбране за одређеном литературом. Ту су пре свега правила, прописи, упутства, уџбеници, научне монографије. Мањи део наше

продукције, намењен је широј читалачкој публици. Једна од значајних едиција војноиздавачке куће управо је едиција „Војна техника и наоружање“ која традиционално бележи и најпродаваније књиге.

Рад Ивана Стаменова је, потврда о значају пешадијског наоружања и његове будућности у савременој војној индустрији, али и преовлађујућем геостратешком контексту. Професионална биографија Ивана Стаменова је више него занимљива.

Заиста је било задовољство радити на књигама човека који је био професор на Војној академији, и бивши начелник Катедре Наоружања и војне опреме Војне Академије. Он је дуги низ година наш врхунски познавалац пешадијског наоружања, у прилици је да Југоинпорту СДПР понуди своје знање и искуство. Пуковник у пензији Стаменов се показао и као стручњак који изузетно добро пише. Из његовог богатог опуса одабрали смо да вам представимо четири наслова - *Аутомати*, први и други део књиге, *Пиштољи и револве-*

ри и најновије издање, промовисано на прошлогодишњем Сајму књига у Београду, *Снајперске пушке САД*“, казала је Пећинар.

У књиги *Аутомати* аутор је представио велики број аутомата, богато илустрован са бројним тактичко-техничким подацима. У оквиру серије књига *Пиштољи и револвери* представљена су прва два издања књига, која по свом обиму превазилазе хиљаду примерака оружја. У плану су издавања две нове књиге за ову годину у оквиру наслова *Пиштољи и револвери*. Кроз прве две књиге су описани пиштољи произвођача различитих земаља у свету, уз квалитетне фотографије и тактичко-техничке податке.

По речима Александре Пећинар, књига о снајперским пушкама привукла је велику пажњу посетиоца штанда Министарства одбране и Војске Србије, на јесењем Сајму књига у Београду, због атрактивности те врсте наоружања. Аутор је током сарадње са *Југоинпорт СДПР* имао прилику да своје знање о снајперским пушкама, стечено током војне каријере, надогради на многим светским сајмовима наоружања, на којима је прикупио информације о хиљаду модела таквог пешадијског наоружања. Сасвим случајно прва књига се бави снајперским пушкама САД, а следе издања о осталим, јер је договор са издавачем, Медија центром „Одбрана“, да се читаоцима прича о тој атрактивној врсти наоружања пружи део по део“.

Након излагања уреднице, аутор књиге Иван Стаменов је говорио о првим искуствима и сусретима са пешадијским наоружањем, као и о искуствима стеченим на сајмовима наоружања у више од шездесетак земаља свет. Говорио је и о испитивањима разних врста наоружања на полигонима „Никинци“ и „Пасуљанске ливаде“. На крају је аутор одговарао на постављена питања присутних на промоцији.

Зоран Јашовић

ВОС и специјалне јединице у одбрани отаџбине

КАО НА ДЛАНУ

У Панчеву је 20. јуна 2024. године реализовано одржавање трибине и отварање изложбе „Војнообавештајна служба и специјалне јединице у одбрани отаџбине током 20. века“ у организацији удружења „Ветерани војнообавештајне службе Србије“ у сарадњи са Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

У уводним излагањима учесници трибине кратко су се осврнули на историјат настанка војнообавештајне службе, са посебним освртом на обавештајне официре и руководиоце који су значајно утицали на развој војнообавештајне службе; активност војнообавештајне службе током припрема и извршења НАТО агресије на СРЈ 1999. године и историјат настанка специјалних јединица, њихову обуку и учешће у борбеним дејствима до краја 20. века.

Сви учесници на трибини су дугогодишњи непосредни изршиоци послова и радњи којима се бави војнообавештајна служба и специјалне јединице, тако да су присутни имали прилике да се упознају са радом војнообавештајне службе и специјалних јединица у миру и рату, њеном значају и доприносу безбедности земље, као и другим појединостима које су

карактерисале сву сложеност рада у условима међународне изолације, унутрашњих немира, директних непосредних претњи највећих светских сила, и агресији НАТО-а на нашу земљу.

Овом догађају присуствовали су директор Градске библиотеке, директори привредних предузећа, проф. др Павле Раданов (бивши градоначелник града Панчева), представници удружења Ветерани 72. специјалне, Ветерани Посебних јединица полиције, Ветерана Ратне морнарице, Савеза резервних војних старешина, пензионисани припадници војнообавештајне службе, грађани града Панчева, а од медија РТ Војводина и ТВ Панчево.

Такмичење припадника трећег доба Србије

ВАЖНО ЈЕ УЧЕСТВОВАТИ

У Нишу је 29. јуна одржана 17. олимпијада спорта и здравља припадника трећег доба. Времешни људи са немерљивим искуством, младалачким и спортским духом, окупили су се у Саобраћајно-техничкој школи „12. фебруар“, како би показали да и даље могу да се такмиче у разним спортским дисциплинама. Ову манифестацију је свечано отворио министар за бригу о селу Милан Кркобабић. На олимпијади су учествовале екипе из целе Србије, међу којима је био и тим војних пензионера Ниша у саставу: Зоран Јашовић, Небојша Живковић, Ненад Тошић, Јосип Штарк и Светлана Вељковић.

Покрет трећег доба Ниша у сарадњи са Градском организацијом пензионера, организовао је ово такмичење са циљем да промовишу активну и креативну старост, али и да посебну пажњу посвете здрављу, култури и екологији.

Након интонирања химне РС, присутне екипе је поздравио председник „Покрета трећег доба Ниш“ Милорад Хаџи Стошић и пожело им успех на 17. олимпијади, а и добро здравље. Посебно је поздравио екипе са Косова и Метохије.

„Треће доба представљају људи који су старији од 60 година и чине готово трећину становништва. Изузетно је битно да се можемо такмичити и на овој температури јер смо витални и несаломивог духа, што представља пример нашој репрезентацији у фудбалу. Мало се шалим али то су људи који су изузетно битни за ову земљу. Та виталност и чврстина су од великог значаја“, поручио је Милан Кркобабић.

У организацији Олимпијаде учествовали су још и Град Ниш, Дом здравља и ГО „Црвени Крст“

Заменица градоначелнице Душица Давидовић поручила је да није важно

ко ће победити, већ да се људи трећег доба друже и покажу својим примером како бити јединствен и како сви заједно можемо ићи напред.

„Данас су овде са нама пензионери из целе Србије. Сигуран сам да наши људи трећег доба гаје спортски дух и данас, како сам чуо, биће више од десет спортских дисциплина и нека победи ко је најбољи. Желим вам добро здравље“, изјавио је председник ГО „Црвени Крст“ Мики Милутиновић.

Зоран Јашовић, председник УВПС Ниш, такође је истакао да је најважније дружење међу пензионерима. „Најбитније је дружење са цивилним пензионерима и свим осталима. Резултати нису битни. Војска се такмичи у свему, а мени је најзанимљивији фудбал, јер сам био фудбалски судија“, поручио је Јашовић.

Надица Милошевић из Градске организације пензионера Ниш је изјавила да је у овом такмичењу од своје 50. године, да се такмичила на свих седамнаест Олимпијада и позвала остале пензионере да се активирају, да оставе компјутере и телевизоре и да дођу да се друже.

Дом здравља Ниш у сарадњи са Покретом трећег доба Ниш, организовао је овогодишњи четврти по реду Базар здравља у оквиру Олимпијаде спорта, здравља и културе трећег доба. У жижки Базара здравља била је заштита од сунца и преглед коже и младежа, провера притиска и шећера у крви.

Уметничком делу програма учествовао је Етно-ансамбл „Зора“, Факултета за образовање учитеља и васпитача Универзитета у Београду, под управом доц. др Александре Стошић, који је извео сплет родољубивих песама. Заједно са њима и у наставку музичког програма наступио је и квартет Уметничког ансамбла МО „Станислав Бинички“. Учесницима програма уручени су пригодни поклони.

У даљем току свечаности присутни су се током ручка у непосредном разговору дружили, евоцирали успомене и договарали о наредним активностима.

З. Ј.

Како је Видовдан обележио генерал Лацковић

142. ПУТ ДАО КРВ

Велики празник српског јунаштва и страдања, Видовдан, бригадни генерал у пензији Драгослав Лацковић обележио је на свој начин - скромним крвним даром, 142. пут!

Тим поводом на друштвеној мрежи је написао: „Моје мало, некоме је нада за живот“!

Генерал Лацковић је вероватно рекордер по добровољном давању крви међу активним и пензионисаним старешинама наше војске.

Излет на релацији Краљево – Рудно

ПУТУЈУЋИ ЧАСОВИ
ИСТОРИЈЕ

Градска одбор УВПС Краљево је 25. јуна за чланове УВПС, њихове породице и госте реализовао путујуће часове историје на релацији Краљево – Рудно. Овај, по много чему специфичан догађај тематски је осмислио и сачинио план реализације пензионисани артиљеријски мајор Раде Вукосављевић. Он је уједно био и моделатор и вођа пута. Раде је познат по томе што је већи део свог пензионерског времена посветио управо истраживањима везаним за историју краљевачког краја. Написао је тротомно издање књига „Краљево у Великом рату“ и две књиге „Краљево у Другом светском рату. У припреми је књига посвећена Краљевоу у рату деведесетих и књига о Ужичком одреду и његовој улози у Првом светском рату. Приликом промоције едиције „Краљево у великом рату“ 2018. године, академик Василије Крестић је изразио изненађење да иза овако великог посла стоји појединац, за шта у историографији има мало примера и да таква дела углавном настају у институтима, што заслужује сваку похвалу и признање.

Поред овог обимног истраживачког рада везаног за претраживања историјских архива, он је доста времена провео на терену, где је уз помоћ мештана зановио поједине споменике, спомен-чесме и друга историјска обележја. Пре пет година је уз помоћ града Краљево, на брду Врановцу отворио Спомен-капелу посвећену Ужичком одреду а сада је у припреми и изградња спомен-капеле на Чемерну. Све припреме и пројекти су урађени и остаје само да град Краљево обезбеди потребна средства. Битке које су се одиграле на овим просторима у Првом светском рату, биле су од пресудног значаја за спас српске војске и државе јер је сачувана једина могућност за повлачење преко Албаније.

Испред манастира Жича Радован Пеко-

вић, председник „Гусларског друштва Жича,“ говорио је о пројектном задатку „Северна капија Столова“, као иницијатор тог пројекта. На панону су приказани: пројектни задатак, слика седам српских краљева и слика лоптарске екипе из 1919. године. Реч преузима најбољи краљевачки говорник Радослав Премовић који говори о манастиру Жичи, његовој улози у очувању православља и српства кроз векове. Ово предавање траје уз пут до манастира и у самом манастиру. Иако је већина учесника излета више пута долазила у манастир Жича, били су одушевљени новим детаљима које је образлагао Премовић.

Друга радна тачка је етно-село и музеј Крстовград у селу Прогорелица, на којој су постављени панони са картом обостраног распореда војних јединица на дан 7. 11. 1915. године, Елаборат врата спаса, слике нових меморијала Матаруга, Богutowца, Рођевића и Пекчанице. Поред тога приказана су и слике споменика и видиковца са амбијенталном учионицом на имању Јола Аврамовића. Раде Вукосављевић је објаснио и на терену показао најзначајније детаље о борбама српске војске са непријатељем 1915. године на Вратима спаса и зашто се управо тај термин и користи.

Велики аплауз је упућен учитељици Вањи Николић када је прочитала писмо ученике осмог разреда из Ужица која је са групом од 60 ужичких ђака била у организованом посети спомен-капеле на брду Врановац, посвећеној управо Ужичком одреду. Тих писама захвалности је било доста и то је један од добрих примера како у овакве догађаје укључивати младе генерације. Потребно је само мало добре воље.

Након тога присутне је поздравио Жељко Кошанин, власник имања на коме је Крстовград сарађен и његов идејни творац. Овде свакако треба доћи јер има више од 500

експоната за разгледање и уживање у амбијенту. Музеј се и даље надограђује, а посвећен је Немањићима, историји, традицији и култури нашег народа.

Испред манастира Студеница је припремљена следећа радна тачка која је била и најсадржајнија. На дугачком панону приказани су најважније слике и шеме везане за догађаје у околини Краљево у Великом рату. Раде Вукосављевић је одржао час на коме је говорио о свим тим догађајима. Поткрепљивао их је и појединачним сликама које су се налазиле на столу.

Пековић је у два наврата обрадовао присутне родољубивим песмама отпеваним уз гусле. Учитељица Вања је на крају прочитала одломке из песама Божидара Ковачевића „Моје песме и мој крај“. У наставку је обављена посета једној од највећих верских светиња српског народа, манастиру Студеница. Опет је до изражаја дошла лепота говора, али и велико Премовићево знање о овој светињи.

Визиторски центар у селу Долац је од дрвене грађе на неколико нивоа и опремљен савременим средствима за праћење ситуације на ширем простору и извештавање о ванредним догађајима. По овом сегменту Краљево је најбољи пример не само у Србији већ и на ширем простору. Добровољна ватрогасна друштва (ДВД) су формирана и у сеоским срединама као и јединице цивилне заштите (ЦЗ) на које смо скоро и заборавили. Занимљиво је и то да је у овом сегменту значајне иницијативе и помоћ дало Друштво гуслара Жича, чији је председник управо Радован Пековић. Ко би онда више и боље могао да говори о овим питањима наго баш он.

О овим питањима настављен је разговор и испред зграде ЦЗ у месту Рудно. Било је речи о развоју, опремању и обуци ДВД, женској секцији и међународној сарадњи која служи за пример. Доста се говорило и о организацији ЦЗ на територији Краљево и коришћењу центра за обуку у Рудно.

Вукосављевић је искористио прилику да говори и о дешавањима у Другом светском рату и Школи резервних официра Јаворског корпуса у периоду 1942.-1944. године, која се налазила управо на Рудно.

У непосредној близини центра ЦЗ налази се вила „Селена“ чији је власник, иначе познати сликар, приредио богат ручак за све учеснике. У дочеку и сервирању ручка је учествовала читава породица, што је оставило позитиван утисак на све.

У повратку за Краљево обиђен је манастир Градац и Градачке Бање.

Да би свака радна тачка била унапред и добро припремљена са постављеним панонима и сликама побринула се претходница. Превоз је обављен теренским возилом које је без икакве накнаде уступио Народни музеј Краљево, заједно са возачем Драганом Војиновићем који је све време активно учествовао у поставци и опремању радних тачака.

Када би се оваква путовања приређивала и за млађе генерације то би било од немерљивог значаја за повећање њихових знања али и схватања потребе за поштовањем наше историје и свих оних који су своје животе дали за одбрану и слободу наше домовине.

Јован Симић

Пишу:
др Славиша Влацић
и Милан Мицевски

Школовање војних pilota у Панчеву (1938 – 1949)

ФОРМИРАЊЕ ТРЕЋЕГ ВАЗДУХОПЛОВНОГ ШКОЛСКОГ ПУКА

У току обуке на ловачким авионима питомаца Прве класе ВВУ, 2. ВШП је налетео 19.730 летова са 3.362 часа летења на борбеним и 885 летова са 413 часова летења на авионима за везу, тј. укупно 20.615 летова са 3.775 часова летења. Обука питамаца-пилота јуришника вршена је на аеродрому Ковин у 3. ВШП коју је успешно завршило 69 питамаца-пилота јуришника.

Од јуришне ескадриле 2. ВШП која се 5. јула 1946. године пребазира-ла из Ечке у Ковин формиран је 20. децембра 1946. године Трећи ваздухопловни школски пук (јуришни). Пук је у почетку имао две ескадриле, а касније само једну. Наоружан је борбеним јуришним авионима Иљушин Ил-2 и његовом тренажном варијантом УИЛ-2. За обуку састава једно време током 1947. године био је опремљен и авионима типа По-2, УТ-2, ДХ-82 Тајгер Мот и Харвард, који су убрзо распоређени у друге јединице.

До 20. октобра 1947. године у 3. ВШП обуку је завршило 43 питамаца из друге групе Прве класе ВВУ. Током 1948. године 3. ВШП је преименован у 105. ВШП.

У функцији ВВУ били су аеродроми са уређеном инфраструктуром (стални објекти за смештај и писте) у Панчеву, Ечки и Ковину, док су летелишта била у Алибунару, Иланци, Плочици, Лисичјем Јарку, Омољици и Краљевићеву (данашње Качарево), као и полигон у Пешчари код Беле Цркве.

Четврти ваздухопловни школски пук

Четврти ваздухопловни школски пук је формиран 1. 2. 1946. године од особља из 1. ВШП и команде ВВУ. Пук је формиран ради обуке штурмана и извиђача-навигатора, те се у почетку неслужбено звао „извиђачки пук“. Пук је имао једну ескадрилу По-2 и једно одељење од два транспортна авиона Лисунов Ли-2 који су адаптирани за гађање и бомбардовање из ваздуха. Пук је помогао да се уреди полигон код Беле Цркве како би се безбедно увежбавало гађање и бомбардовање из ваздуха. Пук је у почетку (до издвајања јуришне ескадриле 2. ВШП и формирања новог 3. ВШП од ње) имао назив Трећи ваздухопловни школски пук али је 6. 8. 1946. године добио назив „Четврти ваздухопловни школски пук“. Овај пук је кратко егзистирао и расформиран је 1. 12. 1946. године.

У Панчеву је пре рата постојала Ваздухопловна академија која је располагала са потребним бројем павиљона за смештај питамаца и управном зградом са учионицама и канцеларијама. Ту је био и аеродром на којем се обављало летење. У тих неколико павиљона и управној згради су током рата били смештени Немци, а затим неке јединице Црвене армије које су убрзо отишле па се о тим зградама нико није старао све док партизани нису успоставили команду места у Панчеву. Сав школски инвентар, библиотека, помагала, шеме, писаће машине, резерве папира итд. су развучене. Тако у тим школским просторијама није затечено ништа што би се могло користити за школовање ваздухопловаца. Команда школе летача – Панчево а касније ВВУ предузела је

веома обимне и енергичне мере да се све зграде оспособе не само за становање већ и за извођење наставе. Максимално је примењена импровизација и замена правих средстава са приручним средствима. Све се радило по принципу ударничког рада. Тако је за почетак наставе 1. 10. 1945. године било адаптирано доста учионица у којима се некако могла одржавати настава. Ово под условом да не буде више од девет одељења која би одједном држала наставу. У учионицама није било стандардног намештаја већ је прибављен са разних страна, тако да су столови, клупе, столице итд. биле различитих облика и величина. Некада су по два питамаца користила једну столицу.

Поједини наставници су доносили одређене шеме, цртеже, књиге и носили их са собом по завршетку наставе. Дакле, паралелно са наставом, наставници и питамаца су пришли цртању шема, скица, прављењу скрипти и пресека. Заиста се радило даноноћно. Шеме које су добијене од Совјета су превођене и прецртане.

Неуједначеност у образовању

Наставно одељење је основало скриптарницу и тако почело да умножава најважније теме појединих предмета у ограниченом броју примерака које су разрађиване по кружоцима. Кружоци су иначе били омиљена и врло успешна форма учења. Питамаца са већим степеном образовања или знањем из општих предмета би окупљали оне са основном школом или оне који се први пут срећу са неким предметима и радили би све до вече-ра, а некада и до пола ноћи, док градиво не би научили.

На кружоцима су проучаване забелешке које су наставници диктирали. Многи питамаца нису били способни да диктат ухвате и запишу, а неки нису имали ни свеске. Из та два разлога, поред других, било је неопходно да они који су уредно хватали забелешке прорађују их на кружоцима у „слобод-

ном времену“. Неуједначеност у предзнању питамаца је био велики проблем, јер је у 1. класи рецимо било два студента, али и прековише од половине питамаца само са основном школом. Та несразмера је ублажавана радом кружока. Посебан проблем је представљала ћирилица за све оне који су били становници Италије, многим Словенцима и Хрватима са пучком – основном школом. Исто тако неким Македонцима и Србима је латиница задавала главобољу. Тежило се што хитнијем и безболнијем превазилажењу тих проблема. Међутим, проблем неуједначених и неодговарајућих знања није био карактеристичан само за питамаца већ добрим делом и за наставнике. Многи су из нужде постали наставници, без потребних квалификација и образовања. Великим напорима самих наставника као и Команде ВВУ проблем недостатка скрипти и уџбеника је већ у другој години наставе био превазиђен. Прве наставне године су веома често мењали наставници из готово свих предмета јер су неки одлазили по својој жељи, а неки демобилисани због лоше прошлости или неуспеха у настави.

Наставни предмети за пилоте

Предмети које су слушали питамаца ВВУ били су подељени у две категорије. Такозвани Предмети прве категорије били су: Политичка настава, Аеронавигација, Теорија летења Техника пилотирања – летења, Тактика авијације, Општа тактика, Настава ваздушног гађања, Опис и експлоатација авиона и мотора, Служба везе и Настава ваздухопловног бомбардовања.

У предмете друге категорије сврстани су: Фискултура, Стројево правило, Топографија, Војна ваздухопловна географија, Пешадијско борбено правило, Настава гађања са пешадијским наоружањем, Правила и администрација, Служба противхемијске заштите, Метеорологија, Санитетска Служба,

Огромним залагањем целокупног састава ВВУ веома брзо је оспособљен неопходан број учионица потребан за извођење наставе

Теорна настава која је извођена на почетку 1947. године тј. између обуке у летењу на школским и борбеним авионима, поприма савремене облике

Правила летења, Фотографисање, Опис и руковање падобраном, Математика, Физика, Историја ратова, Организацијско мобилизацијски по-слови и Српскохрватски језик.

Претпоставља се да су резултати из практичне обуке, тј. летења вредновани са 50%, а теоретски предмети прве и друге категорије са 50%.

Огромним залагањем целокупног састава ВВУ учионице су постајале пуније са свим врстама очигледних средстава. Стварани су кабинети за мотор, авион, оружје, агрегате. Намештај у учионицама је стандардизован.

Настава се до фебруара 1946. године изводила по Заједничком програму за стицање општевојних знања и основног образовања. 9. фебруара 1946. године питомци су подељени на пилоте и штурмане. Прва и друга чета су биле пилотске, а трећа извиђачка-штурманска. Свака чета је имала по три разреда одељења.

Теоретска настава која је извођена на почетку 1947. године тј. између обуке у летењу на школским и борбеним авионима, поприма савремене облике. Већ су урађени кабинети, учионице пуне одговарајућих шема, намештај једнообразан, скрипта су издавана за сваки предмет, наставници су

већ солидно увежбани и оспособљени за преношење свога знања на питомце. Уведене су консултације као стални метод учења, кружоци су и даље радили а писане теме су многи питомци добијали на индивидуално изучавање.

Половином маја 1947. године потпуно је завршена теоретска настава питомаца Прве класе ВВУ.

Летачка обука

Летачка обука се делила на обуку у школским авионима и обуку на борбеним авионима. Летачка обука питомаца 1. класе ВВУ на школским авионима почела је 2. маја 1946. године. Они су по завршетку обуке на споријем и лакшем за летење авиону По-2 требали да стекну основна знања из пилотаже, а затим на бржем и захтевнијем авиону УТ-2 стекну способност за лакши прелазак на борбене авионе. Обука на По-2 је трајала до августа 1946. године а онда се прешло на летење на авиону УТ-2. Обука на По-2 је почела истовремено у четири ескадриле.

На авиону По-2 увежбавани су, поред елемената у школском кругу и зони, навигацијски летови и „слепо” летење тј. летење под покривачем - инструментално летење. Инструмен-

тално летење и летење по маршрути се одвијало кроз десетак летова по 1 сат и двадесетак летова од по пола сата код „инструменталног летења”. Инструментално летење стављамо под наводнике зато што По-2 није имао одговарајуће инструменте за летење без спољне видљивости. Налет на авиону По-2 је у просеку био 180 летова са око 50 часова. Просек летова на дуплој команди је био око 50 летова и око 18 контролних, тако да се лаширало са око 65-70 летова на авиону По-2. Обука на авионима По-2 и УТ-2 трајала је укупно шест месеци. Летачка обука штурмана почела је на авионима По-2 и Ли-2 25.5.1946. године.

Штурмани су имали ваздушно гађање и бомбардовање на полигону Бела Црква. Питомци-пилоти су пре почетка летења на борбеним авионима извршили тренажу на авионима УТ-2 у 1. ВШП, која се кретала око 90 летова и 15 до 16 часова летења. Половина ових летова је била под контролом наставника, а половина самосталних. Просечан налет питомаца пилота на авионима По-2 и УТ-2, укључујући и тренажу износио је 385 летова са око 90 сати летења.

Обука на јуришним авионима

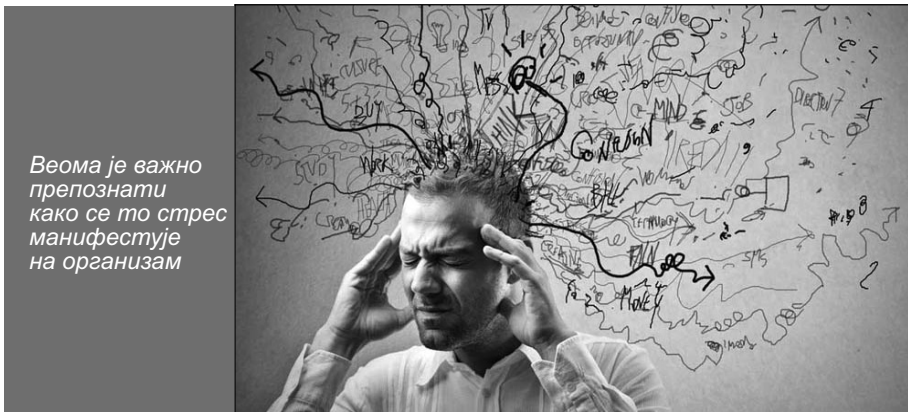
Обука на борбеним авионима 1. класе ВВУ вршена је у 2. ВШП на авионима типа Јак-9 и у 3. ВШП на авионима Ил-2. Оба ова типа авиона имали су двоседе, где је наставник летео у задњој а питомци у предњој кабини, јер су предње кабине тих двоседа биле истоветне као и на борбеним авионима. Прва група питомаца који су се школовали за пилоте ловце стигла је у 2. ВШП 2. маја 1947. године. У тој групи је било 57 питомаца. Ради лакше обуке и веће безбедности летења 2. ескадрила пребазира на аеродрому Ечка на помоћној летишту Алибунар, где је остала све до завршетка обуке друге групе питомаца. Припрема за летење на авионима Јак-9 је обављена током маја 1947. године. За то време је изучена експлоатација авиона и мотора; принудни поступци и обука у рулању авиона. Друга група 1. класе ВВУ упућује се на практично летење на ловачким авионима 20. августа у 2. ВШП а на обуку на јуришним авионима 26. августа у 3. ВШП. У току обуке на ловачким авионима питомаца Прве класе ВВУ, 2. ВШП је налетео 19.730 летова са 3.362 часа летења на борбеним и 885 летова са 413 часова летења на авионима за везу, тј. укупно 20.615 летова са 3.775 часова летења. Обука питомаца-пилота јуришника вршена је на аеродрому Ковин у 3. ВШП коју је успешно завршило 69 питомаца-пилота јуришника.

Практична обука штурмана-извиђача изводила се од маја 1947. године у оперативним пуковима РВ упућивањем 35 питомаца у 4. ваздухопловну дивизију у Сомбор и у Транспортни пук у Земуну и трајала је све до унапређења 1. новембра 1947. године.

Покушај организма да се прилагоди на неке ситуације манифестује се психичком и телесном патњом

ПРЕПОЗНАЈТЕ СВЕ СИМПТОМЕ СТРЕСА

Ово стање потврђују студије, повећава ризик од дијабетеса, болести срца, можданог удара...

Веома је важно препознати како се то стрес манифестује на организм

Студија објављена у часопису Америчког удружења за срце показала је да средовечна популација која се претерано брине, односно свакодневно је под стресом, има повећан ризик од срчаних обољења, можданог удара и дијабетеса типа 2.

Стрес је неизбежан и зато је најбитније питање како се са њим носити. Неко га лакше, неко теже подноси и свако на њега реагује на различит начин. Неумерен унос често нездраве хране, непроспаване ноћи, слабљење имунолошког система, чаша која се увек види као полупразна, само су неке од последица стреса. Он може снажно да утиче на ментално и физичко здравље и да ствара проблеме који се не очекују.

Пре него што укажемо на типичне симптоме стреса битно је нагласити како се ово стање дефинише. Јер, ако га успешно препознајете лакше ћете да се изборите са њим. Медицинска дефиниција наглашава да је стрес природна појава која се догађа при покушају организма да се прилагоди некој животной невољи, животном изазову, догађају или ситуацији.

У том смислу, стрес је свака не прилагођена, лоша реакција организма која настаје као резултат покушаја прилагођавања организма на неки изненадни, непријатни утицај, а манифестује се психичком и телесном патњом.

Ево које су најтипичније:

Промене у апетиту

Премало хране или стално посезање за допуном порције је сигуран знак стреса. Када имате осећај да је желудац као "кликер" и да мало хране ствара осећај да сте се прејели, поуздано је лош знак. Друга крајност је да се у храни проналази утеха, често нездравим и пресланим грицкалицама.

Нервоза

Свако вам лако „стане на жуљ“, размислите да ли се иза овог проблема крије ваш „кратак фитиљ“ који је потпалио стрес. Психијатри упозоравају да је ово један од првих знакова стреса. Може доћи и до наглих промена расположења, од великог одушевљења до скоро преко ноћи апсолутне незаинтересованости за нешто.

Проблеми са срцем

Сваки доктор ће вам рећи да је један одмоћнихкидача за висок крвни притисак стрес. Он повишује и ниво масноћа у крви и чини срце све рањивијим. Психијатри упућују да у неким ситуацијама када је стрес посебно јак, људи чак мисле да имају срчани удар.

ЗАНИМЉИВОСТИ ИЗ МЕДИЦИНЕ

ДЕВОЈЧИЦЕ расту брже од дечака

БУБРЕЗИ прочисте крв целог тела сваких пет минута

ГОТОВО половина свих костију у људском телу јеу рукама и ногама

СВАКОДНЕВНО телу настане нових 300 милиона ћелија

БЕБЕСудалтонисти првих неколико дана након рођења

ОЧИ садрже 107 милиона ћелија које реагују на светлост

УШИ могу да чују фреквенцију од 1.000 до 50.000 херца

ХОРМОНСКЕ промене чине да се трудницама мења глас

НА140 протеина у мозгу утичу фреквенције мобилног телефона

Иде илустрација бр. 3 (ћелија)

Ћелије су основа организма

Ово је само један од разлога зашто је битно да држите под контролом стрес и да га сведете на најмању могућу меру.

Тензиона главобоља

Тензиона главобоља је најчешћи тип главобоље. Бол се углавном јавља у виду константног притиска или стезања, најчешће захвата читаву главу, може почети од врата или од чела. Многи описују ово стање као да на глави имају капу или траку која их јако стеже. Стрес, недостатак сна и прескакање оброка чести су узроци ове главобоље.

Акне

Као што се задовољство испољава на лицу, па кажемо за неког да сија, тако и бриге често изазивају недаће с кожом да хормониутичу на појаву акни, а наручито хормон стреса - кортизол.

Потешкоће са спавањем

После напорног и веома стресног дана многим је веома тешко да се опусте и спавају. Ова ситуација некада резултира хроничним умором, који је честа последица стреса. Стручњаци упозоравају да је мозгу неопходан сан како би се регенерисао. Неквалитетан сан може условити смањен ниво концентрације, довести до грешака које могу повећати ниво стреса. Психолози саветују да покушате да се будите сваког дана у исто време. Уколико дремате по подне или идете на спавање касније него иначе, можете нарушити унутрашњи сат и пореметити нормалан ритам сна.

Проблеми с пажњом

Мисли вам стално лутају, ништа не завршавају на време и како би требало, само су неки од разлога да се преиспитате. Доктори кажу да од људи који су под стресом често чују реченицу: „Ништа ми више не држи пажњу“. Уколико приметите да не можете јасно да устремите мисли у једном правцу, размислите колико сте у стању да контролишете стрес.

Мучнина

Стрес утиче снажно на кардиоваскуларни систем, али и на стомак. Мучнина је један од најчешћих симптома. Уобичајене последице стреса, када је реч о систему за варење су и грчеви и проблеми с пробавом.

Дијареја и опстипација

Уколико под стресом уносите превише хране, неминовно је да ћете оптеретити црева, која у таквим ситуацијама некада раде убрзано или успорено. На основу података Америчког института за стрес повишени ниво неких хормона имају снажан утицај на овај процес. Када је организм под стресом, крв јаче пумпа у виталне органе као што су срце, мозак, плућа. Најчешће гастроинтестинално обољење у клиничкој пракси је синдром иритабилног колона или „нервозна црева“. Сматра се да је стресан начин живота окидач за ову болест која се испољава болом у стомаку и поремећајем столице, којима се не може наћи органски узрок.

Извор: Доктор у кући

Шта је доктор Сигеаки Хинохари саветовао за дуговечност

СВЕ ДО СТОТЕ БЕЗ СТРОГОГ РЕЖИМА

Јапански лекар имао јесам једну рутину, маломаслиновог уља свакидан

Велика дисциплина у животним навикама везана за здраву исхрану, физичку активност, избегавање порока као што су цигарете и алкохол, можда ипак не води до дуговечности. Бар, судећи према јапанском лекару др Сигеакију Хинохарију, који је доживео 105 година, а како је сам писао, његов дуг животни век није био повезан са строгим режимом исхране или вежбањем, нити неким посебним навикама.

Овај бивши председник Међународног универзитета Свети Лука у Токију, познат је као аутор књиге „Живети дуго, живети добро“ и веома занимљивим саветима за дуговечност.

Најбоље је не замарати тело са превише правила, као што је придржавање строгог времена за ручак или спавање, на пример - рекао је др Хинохара у једном интервјуу за „Јапан тајмс“.

Ипак, постојала је барем једна рутина које се заиста држао: др Хинохара би сваки дан за доручак попио кафу,

Рад је један од лекова против старења чашу млека и мало сока од поморанџе са кашиком маслиновог уља.

-Маслиново уље је одлично за артерије и одржава моју кожу здравом -

рекао је за један јапанскилист.

Његов ручак се састојао од млека и неколико колачића, а често уопште не би ни ручао, јер је био презаузет да би јео. Вечера је обично била састављена од поврћа, мало рибе и пиринча, односно два пута недељно по 100 грама немасног меса, рекао је др Хинохара новинарима.

Овај лекар је веровао да је одржавање телесне тежине под контролом кључно за дуг живот и здравље.

-Сви људи који дуго живе, без обзира на националност, расу или пол, имају једну заједничку ствар: нико нема прекомерну тежину - истакао је он.

Иако се чинило да др Хинохара није пунојео, рекао је да никад није гладовао, јер је био усредсређен на свој посао, што је такође могло да будетајна његове дуговечности.

-Нема потребе да се икада пензионистете, али ако морате, то би требало да буде много после 65. године - нагласио је.

Др Хинохара је додао да човек у животу најпре ради за своју породицу и за постизање својих циљева, што траје све до 60. године. Он је после своје 65. године радио 18 сати дневно, и то седам дана недељно, најчешће као волонтер и „волео је сваки тај минут који је провео радећи“, изјавио је у једном интервјуу.

Волонтирао је до последњих неколико месеци пре смрти. Умро је у 105. години.

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, односно коришћења слушних апарата. Захваљујући високој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају

звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници“ опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање говора у сваком окружењу, чист и јасан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и свеобухватне услуге особама које користе

слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додатну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне шкољке за слушне уређаје.

Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала“) тел.011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

NAJBOLJE Rešenje za Vaš Sluh

- BESPLATNA provera sluha
- BESPLATNA proba slušnih aparata
- BESPLATNA nabavka aparata preko civilnog osiguranja
- BESPLATNA nabavka aparata preko vojnog osiguranja
- KUPOVINA na 12 mesečnih rata
- POPUST za gotovinsko PLAĆANJE
- ORIGINALNI američki proizvod vrhunskog KVALITETA

SLUŠNI APARATI

Beograd, Sazonova 18a
Tel:011/2435-924

Novi Beograd, Bulevar Crvene armije 11v
Tel:011/77-09-099

Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 111
Tel: 021/66-22-757

www.slusniaparatzonex.rs
info@slusniaparatzonex.rs

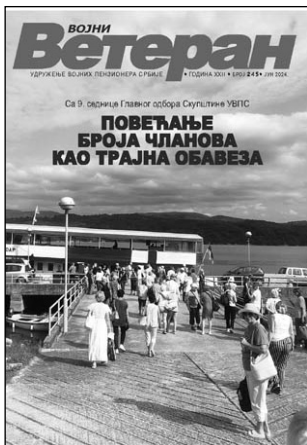

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ
Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

Година XXII. Број 245 ЈУН 2024

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Мр Александар Симоновски, мр Милан
Шумоња, Будимир М. Попадић, Душан
Старчевић, Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Предраг Добић (Сремска Митровица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Јован Симић (Краљево), Зоран Јашовић
(Ниш) и Трајче Митушев (Земун)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Редакција, дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати:
***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;
За потребе војних пензионера обављаће следеће правне послове: даваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић).

Насловна
страна:

Драгољуб
Страхињић

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахране преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знате да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигураници.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
 - упис у матичну књигу умрлих,
 - спроводница за пренос покојника,
 - штампање посмртних плаката,
 - продаја погребне опреме,
 - превоз покојника,
 - организација војних почаста,
 - помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,
 - Умањење укупних трошкова за висину рефундације
 - бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.
- Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС, или директно на тел. 064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону заказивање почасне јединице ради одавања почаста преминулим старешинама може се обавити путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*И ројство може бићи
слајко, ако је љубавно...*

*Најојаснија је наја
жена. До зуба је
наоружана.*

*Од када је сига почела
да хара, најбезбеднији је
у јаћама.*

*Наша будућност су
наша деца, а њихова
наши дејови...*

*Не једу само револуција
своју децу, но и деца
своју револуцију...*

Бранко Н. Ракочевић

TANJAdent

Стоматолошка ординација
„ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких услуга војним пензионерима и члановима њихове породице, са 10% попушта.
Такође се нуди и могућност одложеног плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 х